

GATEMAGASINET KLAR

Tilstedeværelse • Toleranse • Ydmykhet

DIN SANNHET HJELPER MEG.

GUD, DU MÅ HJELPE MEG
JEG ER SÅ NERVØS
FANDEN ER LØS
SÅ JEG SETTER MIN LIT TIL DEG
DU HAR JO SAGT
AT ALT ER DEG UNDERLAGT
DU PASSER PÅ MEG
UANSETT HVA SOM SKJER -
NÅR JEG BER

SÅ JEG VENDER MITT SINN
IFRA DEN MEDISIN
SOM DEN ONDE VIL FRISTE MEG TIL
HAN VIL TVINGE MEG INN
UNDER TRELDDOMMEN SIN
MEN JEG SKAL IKKE INN IGJEN DIT
HVOR ALT VAR ET SLIT
KUN ET TILBUD OM AVMAKT OG DØD

SÅ DA SLITER JEG HELLER ISAMMEN MED DEG
FOR DITT TILBUD ER LIV OG FRED
DIN SANNHET ER LIVET FOR MEG

TONNIE LINDELAND

Leder
Natteranglerens fall
Dikt til Klar-kjøper
Fortsettelse følger
Andelighet bor i alle mennesker
Klar-seminaret: forsettenes føljetong
rusavhengige hjelper: får de fattige og
Har aldri hatt det bedre
Solen skinner på oss alle
En drøm blir virkelighet
15 sitater fra Oslo Tingrett
Dagspressen -alkoholens misjonær
Fem på byen
Forsetter? Jeg?
Samtale om min siste sneip
Er Kristiansand en farlig by
Tenker på deg
Filovoffen
Hunde og Katteliv hos Klar
Små stoff
Osigrafannonse
Innlegg

KLAR MAGASINET NR. 11

4.
5.
6.
7-8.
10-13.
14-17.

18-19.
20-21.
22-25.
26-27.
28-29.
30-31.
32-33.
34-35.
36-39.
40-41.
42.
43.
44-45.
46-47.
48.
49.

LEDER:

"I morgen skal jeg slutte å røyke og drikke". Jeg har sitert matrosen på en båt jeg seilte på i en tidligere leder. Men siden temaet denne gangen skal handle om forsett, ble jeg fristet til å gjenta meg selv.

Jeg gikk 4-8 vakta, og hadde dermed ansvaret for å purre dagfolka og 8-12 vaktene. Hver gang jeg kom inn på lugaren til matrosen, spratt han opp. Kikka seg forvirra rundt, før

blikket ble fokusert på arket med disse ordene. Og hver morgen utbrøt han:

"Takk gud, det er i morra".

Forsett kan være gode å sette seg, det bidrar til å sette fokus på ønsker vi har. I motsetning til å gi et forpliktende løfte, fremsetter vi en hensikt om å gjøre noe som vi anser som viktig for oss - uten at vi får dårlig samvittighet for ikke å komme i mål med hensikten.

De aller fleste røykere har forsett om å slutte å røyke ved hvert nytt års begynnelse, eller hvert års slutt. Veldig, veldig mange må repetere forsettet i både 10 og 20 år før de klarer det. Andre klarer det aldri.

Det er noe befriende med forsett. Samtidig som vi slenger ut til dels tomme planer, bidrar de likevel til å fokusere på at vi bør endre livsstil, foreta endringer i livene våre. Til tross for det uforpliktende i slike forsette, blir beslutningen sterkere og sterke for hver gang den gjentas. Nå vet jeg ikke hvorvidt min gamle venn, matrosen, til slutt fant en morgendag som passet til å korke flasken og stumpe røyken, men målet levde han uansett med til siste nikotindrag og sin siste glass brennevin.

Selv satte jeg for 2010 tre forsett: Siden 2009 stort sett var preget av min kones rehabilitering etter slaget hun fikk, pluss stort arbeidspress med Klar, fikk jeg ikke tid til å ta vare på meg sjøl utfra behov. Jeg tenker da trening som padling, sykling, løping osv. Forsett nummer én er altså at jeg skal finne tid til dette i dette året. Videre skal jeg komme i mål med ett av de tre bokprosjektene jeg har i hodet, og som forsett nummer tre skal jeg få satt fokus på behovet for en akutt og sosial avrusning i Kristiansand. Dette siste kom jeg godt i gang med allerede 2. februar, dagen før denne lederen skrives. Stiftelsen Klar arrangerte da et fattigdomsseminar, der behovet for differensierte boliger, klarer regelverk og akutt avrusning ble debattert etter innledende fordrag fra Pasient- og brukerombudet, Avdeling for rusavhengighet, fylkeslegen og snart avtroppende byombud. Ut fra hvordan jeg loddet stemningen blant offentlige ansatte innenfor helse og sosial, fra andre frivillige organisasjoner innen feltet, ser jeg at jeg ikke er alene om å se det store behovet for en slik tjeneste. Klarer vi å holde temaet varm, er det gode muligheter for å komme i mål med dette.

Det er et omfattende reportasje fra dette seminaret lenger bak i bladet.

En noe mer fortsettende del av gamle fortsetter, er å vedlikeholde fokus på alkohol som en rusgift, på linje med narkotika, der eneste forskjell er at alkohol er lovlig. Noen Klar-selgere kommer iblant med beskjeder fra kjøpere, som mener jeg ikke bør blande alkohol så mye inn i problematikken rundt rus i reportasjer, artikler og kronikker, men heller holde fokus på narkotika. Og joda, jeg mottar et par-tre eposter om dette per nummer. Jeg tar både muntlige beskjeder og e-poster på alvor. Jeg må imidlertid redigere og skrive ut fra mitt ståsted. Og jeg står fast på at alkohol er vårt aller, aller største rusproblem. En av selgerne sier det slik:

"Det ville være rart om ikke noen tok seg nær av at du skriver at det rusmiddelet de selv bruker har de samme skadevirkningene som narkotika. Rart det ikke er flere, de fleste drikker jo alkohol, av samme grunn som en del av oss bruker narkotika og alkohol. Jeg og mange andre i det tunge rusmiljøet har imidlertid gått fra alkohol til narkotika fordi alkohol gjorde oss sprø". "Det går fint så lenge jeg holder meg unna alkohol. Ramler jeg på alkoholfylla blir jeg bura inne etter et par timer", sier en annen selger.

Og selgerne er uten tvil inne på noe. Det ville være forunderlig om noen ikke reagerte på at jeg gikk mot mediastrømmen, som stort sett skriver om ønsketenkte helsefordeler ved "normalbruk" av alkohol. Og hva er normalbruk for befolkningen? Jo, det som til enhver tid er normalt for den enkelte å drikke. Og normaloppfatningen utvides i takt med behovet. Undersøkelser har påvist at toleransen for hva som er misbruk av alkohol, har økt i takt med forbruket.

Alle vet i dag at alkoholbruk under graviditeten og i ammeperioden, er å spille russisk rullett med fosteret, og senere barnets helse. Likevel går presten i Høyanger ut i avisen VG og oppfordrer mødre som skal bære sitt barn til dåpen om å drikke litt alkohol før hun ammer barnet, slik at barnet holder seg rolig under sermoneien. "Det er viktig for meg at folk får en god opplevelse under dåpen", begrunner presten.

Når folk har slike holdninger til den lovlige, men skadelige varen, alkohol, så må det motvekt til. Denne motvekten blir fremmet i gatemagasinet, sammen med andre reportasjer, som forhåpentligvis faller i smak blant de fleste av leserne. Så må jeg også i denne forbindelse fastslå at vi registrerer og tar alvorlig hvert eneste tips og ønske fra publikum. Vi kan likevel ikke endre innhold og redaksjonell linje ut fra hvert enkelt ønske. Mens jeg altså får ca tre negative henvendelser per måned, mottar jeg i det samme tidsrommet minst 300 positive henvendelser.

Jeg prøver ofte å motivere selgerne til å komme med hverdagshistorier i bladet. I dette nummeret presenterer jeg et dikt skrevet av Frank. Jeg håper også flere av publikum kan komme med sine innsigelser mot den redaksjonelle linjen som innlegg. Innleggene vil anonymiseres hvis det er ønskelig, men vi krever at de leveres redaksjonen under fullt navn. Vi tar selvfølgelig imot positive tilbakemeldinger som innlegg også.

Oddmund Harsvik
Ansvarlig redaktør

NATTERANGLERENS FALL

DET VAR EN GANG EN LIVLIG KAR
SOM MER ENN GJERNE DRAKK VODKAEN BAR

HAN SPILTE POKER, TJUEETT OG RUSSISK RULETT
MENS JUNIOR TJENTE SOM GYLLEN POLETT

FESTENS KONGE DANSET USTØTT PÅ BORDET
NÅR SKUTA SANK STO HAN ALLTID VED RORET

BAK RATTET KJØRTE HAN SAMME STIL
HELT TIL HAN TRAFF PÅ EN POLITIBIL

UT MED LAPPEN, BOT PÅ RAPPEN

EN SVEVENDE LIVSSTIL HAR SATT SINE SPOR
JUNIOR HAR VÆRT UTE AV DRIFT SIDEN I FJOR

MURPHYS LOV HAR SITT PÅ DET RENE
DA KAREN BLE BLAKK BLE HAN OGSÅ ALENE

FESTEN FORTSETTER UTEN HAM
HELDIGVIS FINNES DET TRØST I EN DRAM

DESSVERRE FOR KAREN FUNKER DEN IKKE
Å FOR MYE SPRIT HAR GITT KRONISK HIKKE
NÅR DRAMMEN BRUKER EN EVIGHET NED
ER DEN SJANSELØS TIL Å GI HAM FRED

AV NATTMANET

DIKT TIL EN KLAR-KJØPER

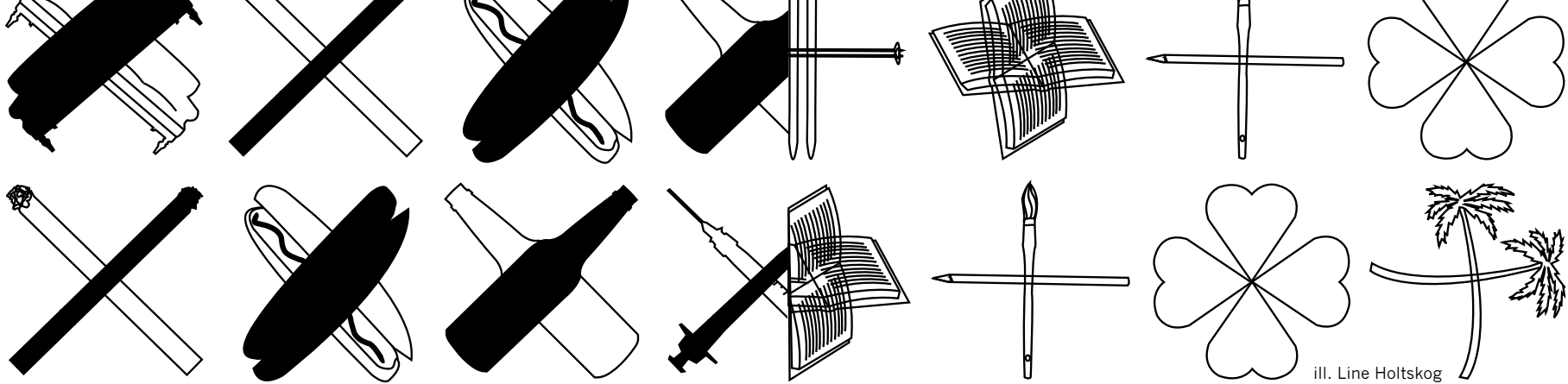
DU SLITER DEG GJENNOM MARKENS,
KANSKJE EN ALT FOR TIDLIG TIME HOS FASTLEGEN
SOM SKAL FØLGES OPP?
DU KUNNE SAGT NEI!
SAGT DU IKKE HAR TID, ELLER IKKE HAR RÅD.

UNGDOM MED VARMT HJERTE OG HØYT STUDIELÅN
GIR MEG SINE SISTE TIERE.
UNIKT OG RØRENDE.
DU STOPPER MEG MED DIN GIVERGLEDE OG SPØR MED VARM
STEMME:
HVOR MYE SKAL DU HA?
ER DET FREMDELES 50 KRONER?

DU ER DEN VIKTIGSTE DELEN AV KLAR
DU ER ÅRSAKEN TIL AT JEG ORKER Å FORTSETTE.
DU ER ALT.
DU ER SMILET I GATA.
OG SER JEG DEG IKKE
VET JEG I MITT HJERTE AT DU STØTTER.

PÅ KALDE DAGER DA SALG AV ET MAGASIN
KAN VIRKE HÅPLØST
I EI GATE FULL AV KALD VIND,
SLAPS OG NEDBØR SOM PÅVIRKER SALGET,
DA ER VISSHETEN OM GODE SMIL
SOM VITNER OM DIN GLEDE OVER Å KJØPE,
SELV OM DU HAR KJØPT SAMME FØR,
MIN DRIVKRAFT.
SIGNE DIN VARME
DEN VARMET HELE DEN KALDE DAGEN,
DA JEG VAR LEI OG HADDE GITT OPP.

TAKK FRA FRANK

ill. Line Holtskog

FORTSETTELSE FØLGER: FORSETTENES FØLJETONG

TEKST: **NATTMANET**
ILLUSTRASJON: **LINE HOLTSKOG**

I skrivende stund har en lang rekke nordmenn sprukket. De nye er blitt de forrige, og blikket er igjen rettet mot neste sjanse – om nærmere ett år. Innen dette kommer på trykk er rekken av sprukne nordmenn blitt enda lengre, og det er ikke usannsynlig at du er blant dem. Det er minst like ille på verdensbasis. Overalt ser folk ut til å gå på den samme limpinnen – år etter år.

Gode råd er dyre, tenker du kanskje. Av og til er de nok det, men ikke denne gangen. Du behøver hverken snobbete konsulenter eller tidsuthalende spåkoner for å finne en løsning. Kunnskapen du trenger for å lykkes med nyttårsforsettene dine får du nemlig her, i form av ti velbegrunnede råd fra den engelske psykologiprofessoren Richard Wiseman. Han har forsket på temaet og funnet ut hva som skiller de som lykkes fra de som ... vel, stadig utsetter suksessen et år. I 2011 trenger du ikke lenger praktisere fortsettelse følger på forsettene dine – du kan heller erstatte den evige føljetongen med din egen happy ending!

En tradisjon i utvikling

Nyttårsforsetter har eksistert i lange tider. Allerede for fire tusen år siden ble nyttår feiret av babylonerne. Den gangen var den første dagen i året 23. mars, og det ryktes at det å levere tilbake noe man hadde lånt var et populært nyttårsforsett. Andre mener at nyttårsforsettene først oppsto blant romerne, nærmere to tusen år senere. I 153 f.Kr. ble den romerske guden Janus symbolet på starten på et nytt år. Legenden fortalte at han hadde to ansikter – ett som kunne se tilbake i fortiden, og ett som kunne se inn i fremtiden. Noen romere

trodde at han kunne sørge for et godt år hvis de ga løfter eller gaver på nyttårsaftnen, altså en form for nyttårsforsetter. Måneden januar er oppkalt etter Janus, men hva som ble regnet som årets første dag i romertiden ble stadig endret. I 46 f.Kr. tok Julius Cæsar derfor affære for å få en kalender som passet godt med årstidene, og med hans innføring av den julianske kalenderen ble 1. januar igjen årets første dag. I løpet av middelalderen ble dette endret noen ganger av de kristne, men i 1582 innførte pave Gregor XIII den gregorianske kalenderen, og årets første dag ble fra da av værende 1. januar.

Nyttårsforsettene har endret seg i takt med samfunnet, og i dag er det vanlig å ha moderne forsetter som skal føre til økt livskvalitet på ett eller flere områder i løpet av året. Disse kan være formulert som for eksempel mål, planer eller ønsker. De går ofte ut på å begynne med noe nytt, eller slutte med noe man allerede gjør. Internasjonale undersøkelser viser at de ti mest populære nyttårsforsettene er – i synkende rekkefølge – å gå ned i vekt, betale gjeld, spare penger, få en bedre jobb, komme i form, spise sunnere, ta høyere utdanning, slutte å drikke eller røyke, redusere stress og reise mer. Det er mange forskjellige måter å fyre av startskuddet for nyttårsforsettene på, og noen hvisker dem opp mot himmelen mens den lyses opp av fyrverkeri. En del velger å fortelle dem til familie eller venner, mens andre skriver dem ned. I enkelte kulturer skriver man dem på en lapp og brenner lappen ved midnatt på nyttårsaftnen. Noen russere dypper lappen med

forsettene sine i champagne før de spiser den.

Kommersielle krefter utnytter ofte tiden rundt årsskiftet godt. Tilbudskampanjer for treningssentre og sunn mat, samt nye reklamer for nikotinplastre er ikke uvanlig. Det finnes til og med en norsk nettbutikk som selger en samling måltidserstatere og pulvermat under navnet New Year's Resolution Pack. På engelsk finnes det flere titalls bøker om hva man skal gjøre for å overholde forsettene sine og hvordan man bør planlegge dem. Andre tjener penger på det kjente faktum at det ofte går galt med nyttårsforsetter. Det finnes for eksempel en rekke humorprodukter, som t-skjorter med morsomme tekster eller motiver, som spiller på dette. Det er ikke uten grunn at sitatet «Når det nærmer seg nyttår ser folk frem til å begynne på nytt med gamle vaner» har fått fotfeste, til tross for sitt ukjente opphav.

Tallenes klare tale

Statistikken bekrefter det de fleste allerede altså vet – nemlig at nyttårsforsetter er noen upålitelige løfter. Tidligere hadde nesten 90 % av alle amerikanere forsetter, men mange av disse har tilsynelatende gitt opp hele konseptet. I dag har bare litt under halvparten nyttårsforsetter, og den største andelen finner vi blant de som er mellom 18 og 24 år. Jo eldre man blir, jo færre nyttårsforsetter har man. Dette kan kanskje ha sammenheng med at det er flest unge som klarer å overholde forsettene sine. I tillegg viser det seg at det er tydelige kjønnsforskjeller. Det er nemlig dobbelt så

mange kvinner som menn som planlegger å gjennomføre livsendringer på denne måten. De fleste lager bare ett nyttårsforsett, og det er svært sjeldent å ha mer enn tre.

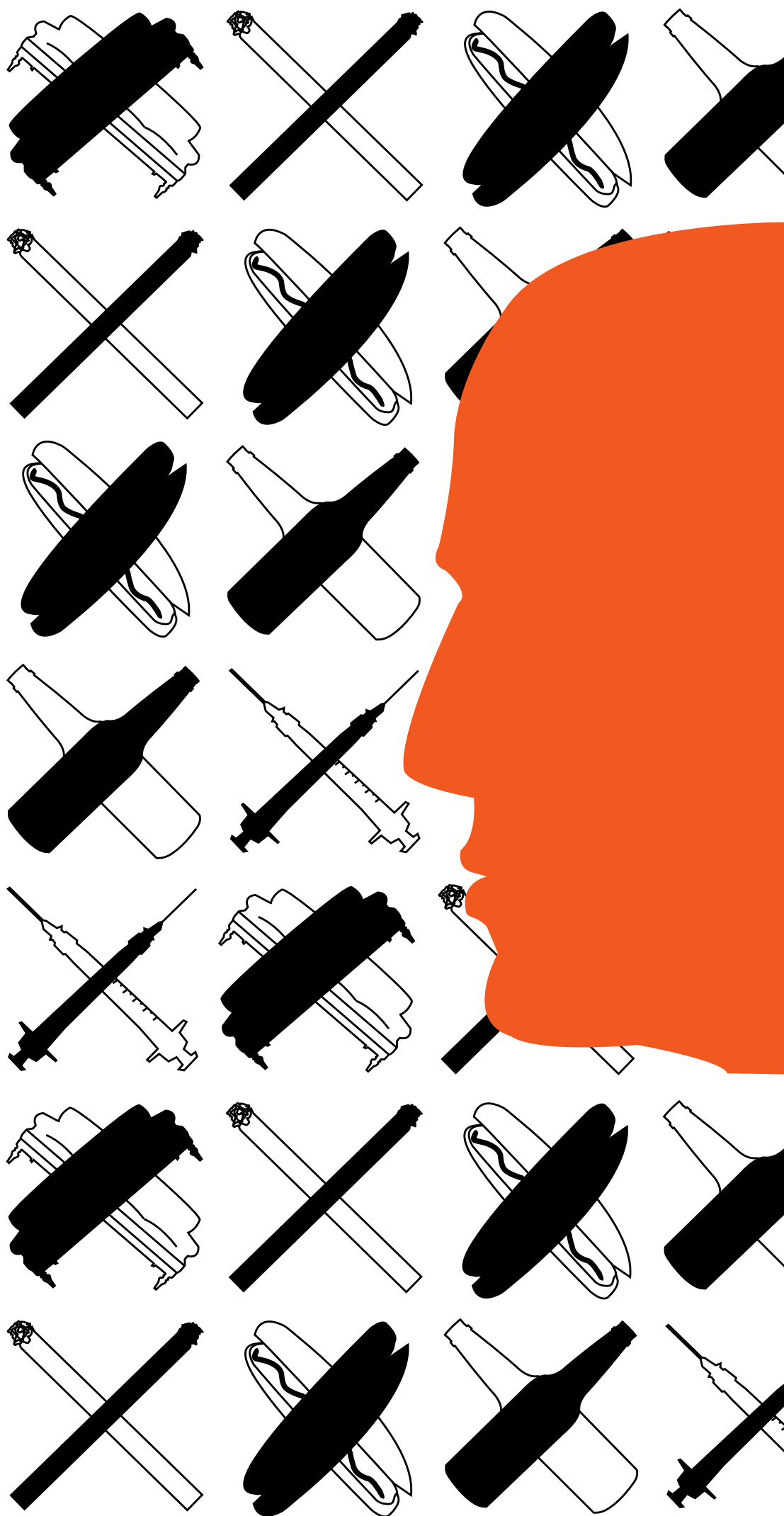
Når vi ser på hvordan det går med de som fatter mot og hiver seg inn i nok et år med forsetter i bagasjen, har en fjerdedel sprukket allerede etter den første uken. Etter den første måneden holder to av tre fortsatt stand, men etter et halvt år er det snart bare en tredjedel igjen. Tallene for hvor mange som lykkes året ut spriker og varierer dessuten fra år til år. En undersøkelse har sett på hvor mange som alltid klarer å overholde forsettene sine, og her er det bare fattige 8 % som kommer helt i mål. Ifølge den samme undersøkelsen er andelen som aldri klarer å stå løpet ut ganske stor – hele 25 % feiler hver eneste gang de prøver.

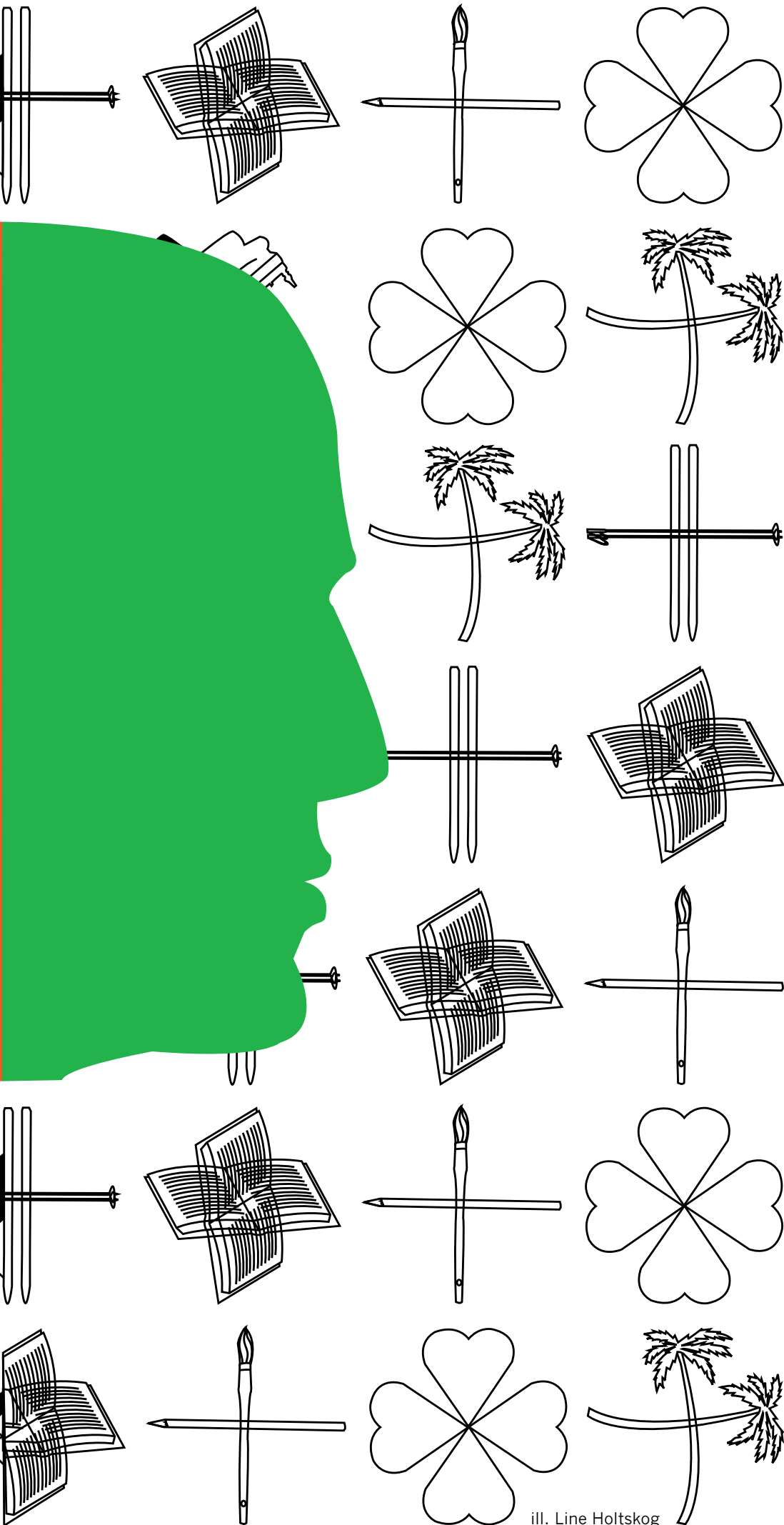
Gode råd fra en vismann

De siste årene har psykologiprofessoren Richard Wiseman, kanskje mest kjent for sin forskning på flaks, prøvd å finne ut hvordan det lønner seg å gripe nyttårsforsetter an. Han har fulgt flere tusen mennesker gjennom håp og skuffelser og sortert ut hvilke fremgangsmåter som øker sannsynligheten for suksess.

Resultatet kan sammenfattes slik:

1. Planlegg nyttårsforsettet i god tid – ikke vent til årets siste dag.
2. La være å resirkulere gamle løfter.
3. Unngå saueflokkmentalitet og sørg or å velge det som passer deg best.
4. Lag bare ett nyttårsforsett.
5. Splitt opp målet ditt i enkle delmål.
6. Fortell om forsettet til familie, venner og kolleger.
7. Lag en huskelapp over fordelene ved å lykkes, og les den jevnlig.
8. Gi deg selv en liten belønning hver gang du når et delmål.
9. Synliggjør fremgangen din ved å skrive ned alle små og store seiere.
10. Ikke mist motet hvis du går på en smell – se på det som midlertidig og kom deg videre!

ill. Line Holtskog

Selv om disse punktene anbefales alle, oppdaget Wiseman at det er enkelte viktige forskjeller mellom menn og kvinner. Han har derfor utarbeidet noen egne tips som er spesielt rettet mot hvert kjønn. For menn kan det lønne seg å sette et Spesifikt, Målbart, Angripelig, Realistisk og Tidsbestemt (SMART) mål. I stedet for å tenke på «å finne en ny jobb», bør man lage små delmål som å skrive ny CV den ene uken, søke på en bestemt jobb den neste uken og så videre. Det er lurt å skrive ned minimumene i en notatbok på forhånd og sørge for å holde seg til en tidsplan for dem. Det andre tipset til menn går ut på å fokusere på fordelene ved å nå målet. Hvis man vil slutte å røyke, er det lurt å lage en liste eller plakat hvor man ramser opp alle de positive effektene røykeslutten vil gi, og plassere den på et synlig sted i huset.

For kvinner har det vist seg å være mest effektivt å dele forsettet sitt med noen. Det er mange som holder det for seg selv, og da er det litt for enkelt å glemme det bort. Hvis man bor sammen med andre, kan man lage en fin plakat med nyttårsforsettet på, som man signerer før man plasserer den innenfor alles synsvidde. I tillegg bør man fortelle venner og kolleger om årets planer. De fleste hjelper mer enn gjerne til med å passe på slike forpliktelser, så lenge det ikke gjelder dem selv!

Hvis du vil sjekke hvor mye du har fått med deg av Wisemans anbefalinger, kan du ta en uhøytidelig test han har laget og finne ut hvordan du ligger an i forhold til neste års nyttårsforsetter her:

<http://www.resolutionquiz.com/>

Undertegnede tok den nettopp og fikk toppscore med følgende beskjed: «Well done, you are doing many of the techniques that you need to be successful.» Forhåpentligvis betyr dette kroken på døra for brutte forsetter her i gården. The happy end!

ÅNDELIGHET BOR I ALLE MENNESKER

Mange snakker om "bibelbeltet" og det trange kristenlivet på Sørlandet.

Jeg har møtt noe helt annet. Her er det både åpenhet og raushet. Sørendingene burde være mer stolte. Det er ikke så rart at Gud ofte blir plassert på Sørlandet. Bare å se deg rundt i naturen.

Finnes det noe vakrere?

TEKST: **LEIF STRØM**

FOTO: **TOR ERIK SCHRØDER**

-Mange oppdager en meningsstomhet i all den rikdommen som har kommet oss til del – derfor er jeg optimist på kirkens vegne. Mange stopper og spør: Hvorfor? Hva er meningen?

En innvandret prest og ihuga Lillestrømfan - født og oppvokst på Romerike. Faren var ikke prest, men Generalsekretær i Misjonsalliansen.

Åndelig opplevelse

– Jeg vokste opp med mange heftige teologiske diskusjoner rundt kjøkkenbordet, sier kapellan Nils Terje Andersen – akkurat nå fungerende sogneprest i Vågsbygd menighet. Selv var jeg mest opptatt av fotball som gutt, men min storesøster var en søkende sjel og det påvirket meg. Hun er for øvrig prest i Lørenskog i dag. Selv valgte jeg bedriftsøkonomi på videregående.

– Jeg hadde hørt at siviløkonomer tjente massevis med penger. Imidlertid hadde jeg allerede på videregående hatt en sterk åndelig opplevelse. Jeg følte et nærvær – Guds nærvær helt fysisk. Jeg tenkte: Du verden....alt jeg hadde hørt og lært om kristen tro i oppveksten fikk plutselig farge og varme.

Ingen tvang

– Kompisene mine syntes det var litt sært med kristendom. Før hadde det jo bare vært fotball med meg, og jeg hørte en av dem sa at: "Nilser'n er blitt relliøs!" Selv om jeg hadde vokst opp i et kristent hjem, var jeg ikke med i kirken på søndagene. Det aksepterte familien, noe jeg tror var lurt. Søsteren min påvirket meg i stor grad – og jeg merket drivkraften i deres kristendom. Midt i andre klasse på bed.øk. fikk jeg nok, og svitsjet over. Først tok jeg en folkehøyskole – en bibelskole og ble engasjert i Storsalen menighet i Oslo. Vi delte ut løpesedler på gaten og snakket med folk. Vi dyttet ikke tro på folk, men trodde mer på "den gode samtale".

Bråstopp

– I 1992 startet jeg på teologistudiet. Sammen med en del andre studenter flyttet jeg inn i et herskapshus ved St. Hans haugen. Her etablerte vi et fellesskap og hadde konserter i stua. Den var så stor at vi kunne ha 150 gjester der. Vi arrangerte "STOR stas" en lørdag i måneden og "Liten stas" en annen lørdag. Ideen bak denne "kibutz"-måten å leve på var nok inspirert av en slags kristensosialistisk tankegang. Det var en fin tid, men det gikk ut over studiene.

–Studiene gikk likevel tålig bra inntil vi kom til gresk/hebraisk språk. Da ble det bråstopp. Det krevde jevn og disiplinert lesing – det var ikke noe som passet for meg. Jeg satt nesten et år og stirret i veggen. Til slutt kom jeg meg likevel gjennom.

Fullt hus

Samtidig med studiene gjorde Nils Terje presteoppgaver for Storsalen, og ble prest i denne menigheten etter en tid. Først gjorde han unna verneplikten som feltprest for kystvakten i Fosen i NordNorge

–Som prest i Storsalen var det fullt opp å gjøre. Vi hadde opptil 3 fulle hus hver søndag. Jeg trivdes der og var engasjert i fire år. Jeg giftet meg med Elin og fikk barna Jakob i 1999 og Maren i 2001. Etter hvert fikk vi lyst til å flytte på oss for å oppleve noe nytt. Tilfeldigvis og heldigvis falt valget på Vågsbygd. Her har vi nå holdt til siden 2004, og har det som plommen i egget.

Gud bor her!

– Mottagelsen på Sørlandet var varm og vennlig. Vi hadde jo hørt om bibelbeltet og trang kristendom her nede, men det

har vi ikke sett så mye til. Jeg har møtt noen som er bitre på fortiden. Men det er dumt hvis man skyller barnet ut med badevannet. At det finnes kristne som ser det som sitt kall å gjøre andre ufrie, er trist. Enda tristere er det hvis det får folk til å ta avstand fra Jesus. De fleste kristne her nede er imidlertid glade mennesker – litt sånn som i Irland. Der handler annenhver sangtest om Gud og åndelige ting uten at det oppleves klamt.

– Dette opptar meg virkelig. Jeg skulle ønske jeg kunne fremkalle Gudstroen hos folk – peke på opplevelser de har hatt av Gud i naturen, i andre mennesker, i musikk og annen kunst. Mange opplever Gud, men finner ikke et rom eller et fellesskap hvor de kan dele den. Kirken tilbyr en stall hvor søkende mennesker samlet seg og dyrket jesusbarnet. De første i denne stallen visste ikke en gang hvem det var.

–Jeg mener at kirken må ha trygghet til å ta i mot søkende mennesker uansett bakgrunn og oppmuntre dem til å fortsette.

Mørke sider – som vold?

– I et lite lokalsamfunn som vårt kjenner vi ofte både offer og gjerningsmenn. Her er det en viktig ressurs i den kristne tro; den ser noe mer. Vi vil ikke kalle mennesker rusmisbrukere, tyver eller voldsmenn – vi er noe mer enn det. Alle har det iboende at vi kan ende opp på begge sider. Vi kan følge med barn og ungdom og se om det er utvikling i den ene eller andre retning.

–Har kirken en fremtid?

–Jeg ser for meg at kirken går spennende tider i møte. Mennesker søker etter mening – noe som sterkere enn mammon. Det er lettere å si at man er et åndelig menneske nå. Åndelighet

bor i alle mennesker. Kirken må være der å støtte opp om dette og ta i mot søkende mennesker. Vi skal ikke analysere folks tro – vi veileder, men dømmer ikke.

-Mange oppdager en meningstomhet i all den rikdommen som har kommet oss til del – derfor er jeg optimist på kirkens vegne. Mange stopper og spør: Hvorfor? Hva er meningen?

Tomhet smitter til barna

- Voksnes liv uten mening går ut over barna. Tomheten er en tung bær å bære. TV har lett for å bli både underholdningsjef og barnevakt. Underholdning får tiden til å gå, men gir liten mening.

-Det er sagt at kirken gir svar på spørsmål som ikke er stilt. Man kan si det samme om TV-underholdning. Man sitter som passiv mottager og får alle svarene, men hvem stilte egentlig spørsmålene?

-Jeg treffer mange konfirmanter. Noen kan uttrykke følelser og være engasjert. Andre stiller seg i bakerste rekke og vil helst gjemme seg bort. Vi har med oss forskjellige ting i bagasjen. Hvis samfunnet hadde flere større fellesskap enn kjernefamilien, kunne barn få impulser fra flere voksne.

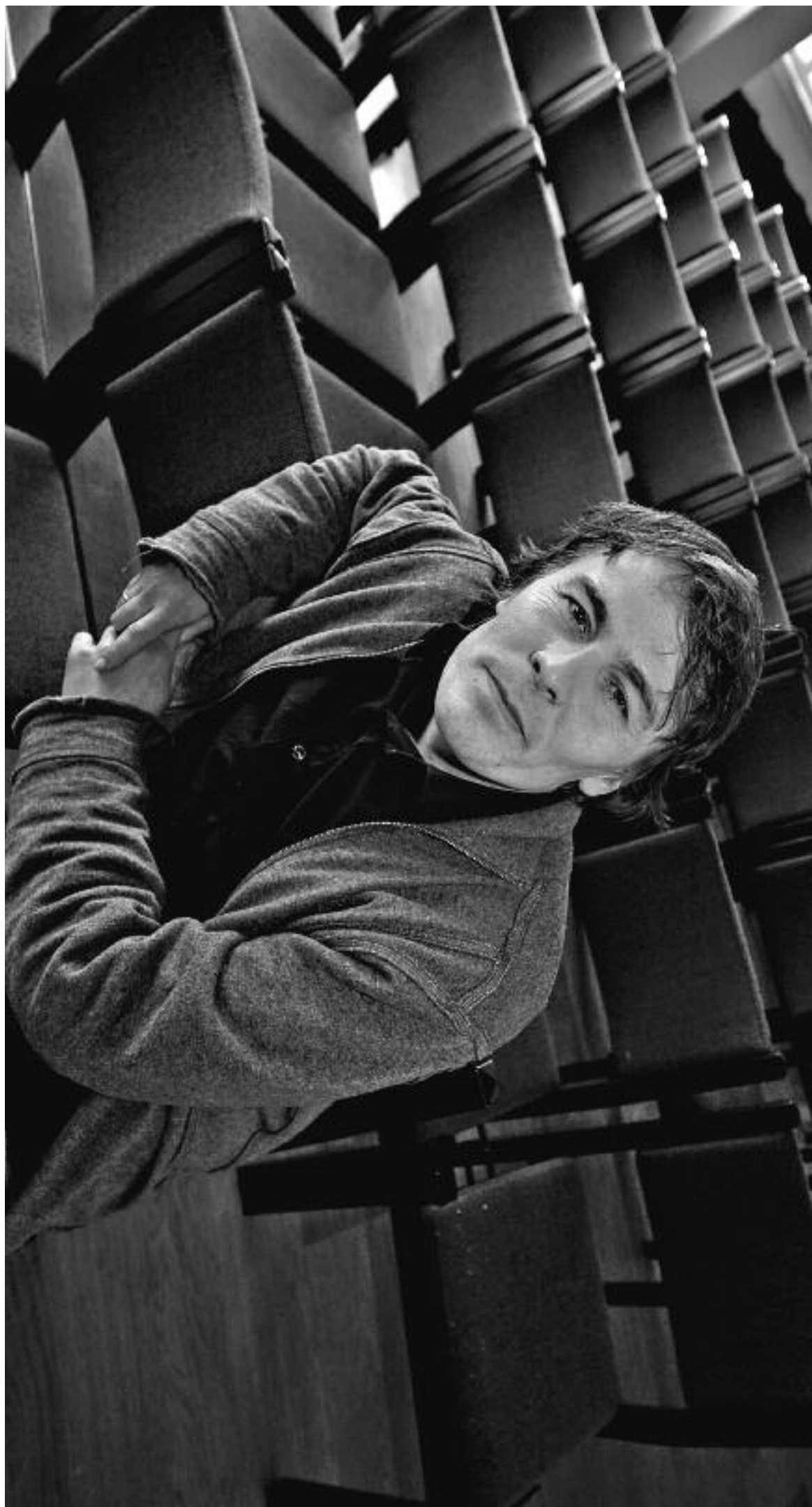
Kjernefamilien er et sårbart prosjekt – det burde være mer fellesskap. Barn trenger impulser fra flere enn mor og far.

-Kan kirken stå på egne ben?

-Tror det vil virke positivt å komme bort fra Staten. Det er stor vilje i den norske kirken på å være en folkekirke, og ikke en kirke for de aller ivrigste. Folkekirken er jo skapt av folket og kirken selv. Jeg tror den vil leve bra med et skille. Jeg er selvfølgelig spent på økonomien, men det blir neppe verre enn nå. Religiøsitet ligger der som en verdi i samfunnet. Hvis det ender opp med kirkeskatt, vil nok noen melde seg ut, men behovet for kirken vil alltid være der.

Forbud mot "Hvem kan mette liten fugl"?

- Jeg synes det er et intolerant prosjekt det Human-Etisk Forbund driver med når de forsøker å fjerne religiøse uttrykk på alle offentlige arenaer. De skyver også nye landsmenn foran seg. Det er ikke muslimer som sliter med bordvers og kristne skikker. Jeg kan forstå at det er en reaksjon på kirkens sterke maktposisjon, men dermed å fjerne alt som minner om kristendom er en undervurdering av folket. Kristendommen gjennomsyrrer så mye av vårt samfunn at alle burde få kjenne på hva kristendommen er – gjerne også andre religioner. Det er ingen trussel. Det å holde barna unna troen tar fra dem en nyttig erfaring og ressurs i møte med et flerreligiøst samfunn.

Klarseminaret:

FÅR DE FATTIGE OG RUSAVHENGIGE HJELPEN DE TRENGER?

Rettigheter til bolig, behandling, oppfølging og rettsikkerhet for svake grupper var noe av det som ble debattert på seminaret "Samarbeid om fattigdomsproblematikk" i Batteriets lokaler den 2. februar i år.

TEKST: **ODDMUND HARSVIK & LEIF STRØM**

Foto: **TOR ERIK SCHRØDER**

Siri Gullvåg, seniorrådgiver i Pasient- og brukerombudet kunne vise til at ombudet gjennom 39 saker de tre siste årene, har oppnådd pasienterstatninger på til sammen 3,2 millioner kroner.

– En av dem var en person som gjentatte ganger hadde fått feil diagnose både hos fastlege og på sykehuset. Pasienten hadde lav blodprosent og fikk blant annet jerninjeksjoner på sykehuset. Etter ganske lang tid byttet hun fastlege, og fikk øyeblikkelig innleggelse hvor det ble påvist blødende kreft i tarmen. Jerninjeksjonene på sykehuset hadde økt blodprosenten, men forverret sykdommen. Blodprøvene som var tatt på sykehuset hadde vist positive utslag på kreft, men disse var forlagt. Det samme var referater fra møtene. Bitterheten var stor etter så lang tid med smerter og ubehageligheter. Pasientombudet gikk til sak og pasienten fikk en solid erstatning. Gullvåg understreker at de får alt for få

henvendelser fra ruspasienter. Og hun får støtte i dette av assisterende fylkeslege i Vest Agder, Torill Hagerup-Jensen. Hagerup-Jensen mente - i tillegg til at denne pasientgruppen klaget for lite - at mangel på respekt for ruspasientene er et problem i helsevesenet og i Nav. Hun viste også til at denne pasientgruppen har like stor rett til fritt sykehusvalg som andre pasientgrupper.

Usikkerhet

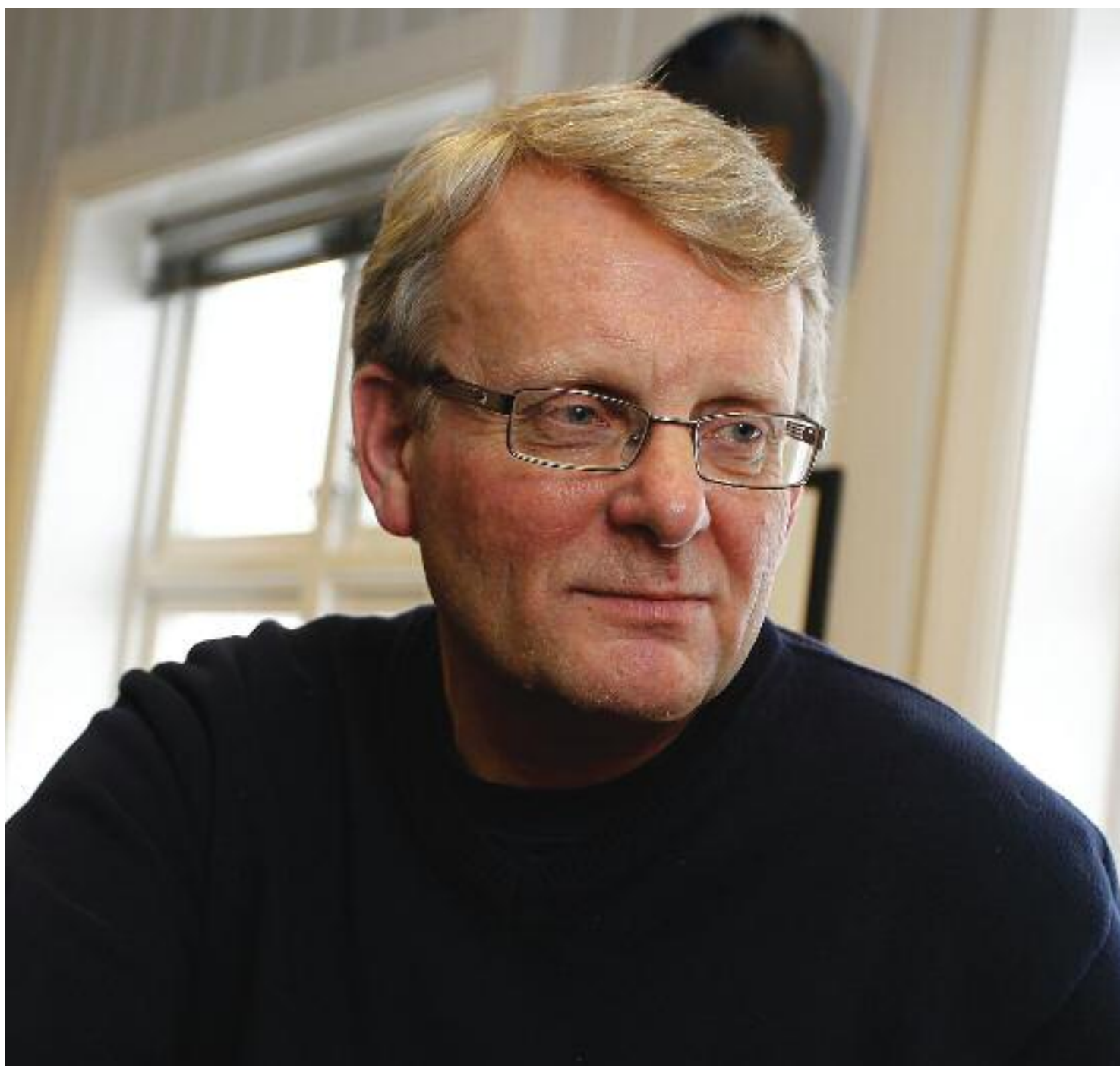
– Ruspasienter er ofte en ressurs svak gruppe – noen kan ha skrive og lese vansker – derfor holder det med en muntlig klage når de klager saken inn for Fylkesmannen, gjør Hagerup-Jensen klart. Klar-leder, Oddmund Harsvik, fortalte om en episode fra ca tre år tilbake i tid. Der han overfor lederen av ARA hadde fremlagt svar fra institusjonen til to rusavhengige som hadde søkt om avrusning. I avslaget het det at pasientene hadde vist for liten motivasjon til

å gå videre inn i en behandling, og at de derfor ikke kunne få avrusningsplass. Harsvik spurte den gang om det ikke fantes akutt avrusning lenger, og i tilfelle hvem ville ha ansvaret for å etablere en slik. "Akutt og sosial avrusning er kommunenes ansvar", fikk han til svar.

Harsvik fremla svaret for kommunen, som svarte at de ikke kjente til dette ansvaret. Han gikk videre til direktoratet med spørsmålet. De svarte at staten juridisk kan delegerer slike oppgaver til kommunene.

Lang ventetid

Tobbi Kvaale, nestleder ved ARA var invitert til å svare på spørsmål rundt avrusning, behandling og ettervern. Og hun var helt klar på at akutt avrusning er spesialhelsetjenestens ansvar. Når det gjelder såkalt sosial avrusning, kan dette delegeres videre til eksempelvis frivillige organisasjoner. Også ettervernet vil fremover bli saker kommunene og

frivillige vil jobbe med. Problemet er at ventetiden for avrusning nærmer seg utrolige åtte måneder.

Alle som har, eller har hatt, et rusproblem skjønner hvor håpløst dette er. Tobbi Kvaale forklarte ventetiden med at de ikke kan ha stående ledige senger til enhver tid. "Vi gjør så godt vi kan", og vi bruker de sengene som er ledige i psykiatrisk og somatisk avdeling ved akutt og livreddende hjelp.

Fattigdomsbekjempelse = rettsikkerhet

I dag blir mange av de svake gruppenes rettigheter skjønnessig behandlet. Dette bidrar til at de mest ressurssterke klarer å argumentere skjønnnet til sin fordel. De mest utslåtte, de som har møtt avslag etter avslag har gitt opp å klage uforståelig avslag. Eksempelvis: "Ut fra en helhetsvurdering mener vi at du ikke fyller lovens krav" Og de blir stående igjen med følelsen av å ikke

ha rettigheter. Kravet fremover må være at både rettighetene og retningslinjene for hvem som tilhører de ulike rettighetsgruppene blir mer juridisk fundamentert. Dette er bakgrunnen for at avtroppende byombud, Kim Henrik Gronert, var hentet inn for å snakke om retten til et sted å bo og rettssikkerheten for svake grupper generelt.

-Fattigdomsbekjempelse er lik rettsikkerhet, men til tross for rettighetene klarer ikke offentlige etater å følge de opp.

Rett til et sted å bo

Kim Henrik Gronert understreket at behovet for ombud ikke er blitt mindre ettersom Nav-reformen krever større opplysningsplikt på pasienten.

-Den offentlige fragmenteringen, som innebærer flere og flere spesifikasjoner, gjør det vanskelig for de svakeste å orientere seg. Sjølv ressurssterke

oppgående mennesker har problem med å finne frem til hvem de skal forholde seg til i helsesaker.

Når det gjelder retten til et sted å bo, gjelder den kun for midlertidig boliger. Justisdepartementet ønsker at løslatte fanger skal ha et sted å komme ut til, men vil ikke lovfeste retten til et sted å bo. Noe som selvfølgelig svært ofte fører til at løslatte går rett tilbake til rus og det kriminelle miljøet.

Kim Henrik Gronert mener at departementet møter seg sjøl i døra med denne holdninga, men han påpeker at han likevel har forståelse for deres problem.

-Får først en gruppe en rettighet, vil dette medføre at andre svake grupper krever den samme rettigheten. Dette bør ikke organisasjoner som jobber med akkurat slik problematikk ta hensyn til. Den eneste måten å nå gjennom på, er å synliggjøre problemet og fremsette krav, oppfordrer byombudet.

Nyttig seminar

- Jeg synes denne konferansen har vært svært nyttig og interessant, sier seminardeltaker Halvor Torp fra T5-senteret i Arendal. - Blant annet mener jeg at Byombudet har gjort en god og tydelig jobb. Vi trenger en jurist som kan stille de riktige spørsmålene. Rettsikkerheten til de som står lavest er ikke godt nok ivaretatt. Det innrømmes i NAV at ruspasienter har lavest status. Denne holdningen er et tankekors. Aust-Agder har ikke byombud, men nå har vi Pasient- og brukerombudet som tar disse henvendelsene. Det er riktig som byombudet sier at det brukes mye krefter på å produsere statistikk og tall – og at det er for lite fokus på pasientene.

-Når det gjelder samhandlingsreformen

som alle snakker om, tror jeg den har gode intensjoner, men tar kraft og fokus fra pasientomsorgen. Over tjue prosent av arbeidstiden må settes av til undervisning. Det er klart det går ut over pasientbehandlingen.

Hovedsaken i debatten på slutten av foredraget, gikk på differensierte boliger, hvorvidt lavterskel, akutt avrusning hadde førsteprioritet. Ettervern og oppfølging, der de som sliter får føle at det er folk som ser dem og som bryr seg

Dette er batteriet

Batteriet er en del av Bymisjonen, og har lokaler i Oslo, Kristiansand, Stavanger, Bodø og Trondheim. I Kristiansand ledes kontoret av Kari

Anne Meberg. De holder hus i Tordenskjoldsgate 67, rett foran fylkeshuset. Det er et landsomfattende ressurscenter for bekjempelse av fattigdom. Kari Anne forteller at Batteriet i Kristiansand hjelper frivillige organisasjoner og personer som driver med fattigdomsproblematikk, selvhjelpskonsepter og myndiggjøring (definere egne problemer og finner løsninger sammen med andre).

Vi har hatt kurser i organisasjonsutvikling, omorganiseringer, konflikthåndtering, medietrening og enkel budsjettering. Hovedfokuseringen vår er på fattige og ekskluderte grupper som rusmisbrukere, innvandrere og andre. Batteriet skal bidra til at organisasjoner og grupper blir slagkraftige i kampen mot fattigdom.

-Får først en gruppe en rettighet, vil dette medføre at andre svake grupper krever den samme rettigheten. Dette bør ikke organisasjoner som jobber med akkurat slik problematikk ta hensyn til. Den eneste måten å nå gjennom på, er å synliggjøre problemet og fremsette krav, oppfordrer byombudet.

HAR ALDRI HATT DET BEDRE

Rusfri, kjæreste, jobb som Klar-selger og på toppen har han fått hospitering hos Stormberg, med muligheter for fast jobb hvis helsa (les ryggen) holder. Ikke rart Hans Christian stråler.

TEKST: **ODDMUND HARSVIK**

FOTO: **ODDMUND HARSVIK**

-Jeg har det fantastisk, og det har jeg hatt en stund. Livet har bare gått oppover siden jeg sluttet og ruse meg. Først da fikk jeg etablert meg skikkelig i jobben som Klar-selger. Så traff jeg Malai, en blomst som kom inn i livet mitt- som en av de mange gavene jeg har fått fra Gud. Jeg som har gått ut og inn av fengsler som kriminell, er nå med i Frelsesarmeens team på besøk til innsatte. Her vitner jeg om livet mitt og spiller og synger for de som soner.

-Det hele er et mirakel. Tenk at jeg kan brukes til noe, i tjeneste for andre som har det vanskelig.

-Ja, og nå hospiterer du hos Stormberg.

-Ja, ikke sant! Det er fantastisk. Nå skal jeg innrømme at jeg en stund var i tvil om jeg skulle ta sjansen på å mislykkes i dette. Jeg har det jo så fantastisk til daglig som Klar-selger. Jeg møter mennesker som ser meg, og som vil meg vel. Dette er noe jeg takler og trives med, og tanken på at jeg skulle forsøke meg på noe jeg kanskje verken har fysisk eller psykisk helse til å klare, skremte meg. Men etter de samtalene vi to hadde, fant jeg at det ville være dumt å ikke forsøke. Det er jeg glad for i dag.

Det er en fryd å snakke med Hans Christian. Han har en livsglede som smitter, og under besøket på arbeidsplassen hans på mandag og tirsdag (han hospiterer disse to dagene i uka), fikk jeg se at han tok utfordringer på strak arm.

-Benken jeg står ved er for lav. Jeg må enten få en ny, eller bygge den opp, ellers knekker ryggen. Kanskje kan jeg få truckføreren til å sette kassene han kommer med på et par høyder med paller, da slipper jeg å bøye meg så mye, funderer han. Det er aldri snakk om å gå fordi det er for vanskelig.

-Jeg trives i miljøet her, og jeg vet jo at jeg skal videre i livet med tiden. Jeg skal ikke selge Klar resten av livet, selv om jeg skulle ønske jeg kunne, smiler han.

-Hans Christian har ikke fått avklart hvor lenge han skal være i hospitering før han eventuelt går inn i jobb. Men han tar tiden til hjelp.

-Jeg tror at alt ordner seg. Gud har en plan med meg. Jeg må bare gjøre det som er rett.

Neste plan for Hans Christian og Malai, er å reise til hjemlandet hennes for å gifte seg. Så kommer de hjem til Norge for å bli her. Jobbe og være ressurser for samfunnet, og ikke minst være lys i tunellen for andre som sliter.

D

ORMBERG

SMÅ TURER ER

1% T...setningen i Stormberg brukes til å gjøre

SOLEN SKINNER PÅ OSS ALLE (MEN MEST PÅ ELKEM SOLAR)

Helge Aasen burde strengt tatt være en stresset mann. Han har ansvar for 2500 ansatte i et selskap som er blant verdens ledende innen miljøvennlig produksjon av metaller og materialer. Han virket langt fra stresset da han brukte 10 rolige minutter for å ordne en kopp kaffe til intervjueren.

TEKST: **LEIF STRØM**

FOTO: **LEIF STRØM**

Helge Aasen er adm. direktør for Elkem Solar i Kristiansand. Bedriften som produserer superrent silisium for solceller. Han er i tillegg konserndirektør for hele Elkem som har fabrikker over hele verden. Hvordan kan han ta seg tid til å snakke med Klar?

-Jeg synes Klar er et flott tiltak og et bra blad, sier han enkelt. Dessuten har jeg lært meg å delegere.

Musikalsk sivilingeniør

Helge Aasen er fra Birkeland. Her tilbrakte han barndom, skoletiden og ungdommen. Foreldrene var lærere, og bortsett fra en kort periode i Israel, vokste han opp i rolige omgivelser. Han var teknisk interessert, og etter militæret søkte han seg inn på NTH i Trondheim. Han ser på det som en tilfældighet at han kom inn på studiet om metallurgi (uorganisk kjemi). I 1989 var han utdannet sivilingeniør og klar for verden.

-Jeg hadde da også andre interesser, sier han. Fotball, speider og musikk. Jeg spilte i storband både i Trondheim og i Birkeland. I Birkeland ble bandet ledet av Geir Knutson som er i slekt med Venke Knutson.

Under diplomarbeidet etter studiene ble Helge Aasen tilknyttet stålverket i Mo i Rana. I 1990 kjøpte Elkem seg inn i systemet, og dermed ble han en Elkem-ansatt fra det året.

Verden rundt med karbon

-Det er akkurat 20 år siden i år! Jeg ble driftsingeniør og jobbet med ferrokrom-produksjon. I 1994 ble jeg bedt om å komme til Oslo for å ta ansvar for innkjøp av strategiske råvarer i divisjonen for mangan og krom. Det innebar mye reising internasjonal jobbing. Vi importerer jo råstoffer, foredler dem nasjonalt og selger dem internasjonalt. Dette holdt jeg på med i fem år. Så flyttet jeg med familien til Pittsburg, USA og fikk ansvar for karbonområdet i Nord- og Sør-Amerika. Denne divisjonen produserer karbonprodukter som leveres til metallindustrien. Jeg fikk etter hvert

også ansvar for karbonproduksjon i resten av verden – vi har fabrikker både i USA, Brasil, Norge og Kina. Karbon har høyt smeltepunkt og er elektrisk ledende. Det brukes derfor mye i metallindustrien i elektroder og som foringsmateriale i ovner og lignende.

Bena på jorden

- Det er spennende og fascinerende å få anledning til å jobbe med mennesker fra forskjellige kulturer. Det innebærer utrolig mye reising. Det har til tider vært krevende, men heldigvis har jeg en forståelsesfull familie. Min kone Edel og døtrene Amalie (11) og Frida (15) er gode å ha med på laget i en såpass krevende jobb. De får meg til å føle at jeg lever som et helt vanlig menneske med begge bena trygt plantet på jorden. Det er adskillig mindre reising nå for tiden – selv om jeg er mye i Oslo siden jeg er leder for konsernet.

-Hva er spesielt med Elkem og hvorfor har dere lyktes så bra?

Tenkte miljø før det ble vanlig

-En del av forretningsidéen er å levere og utvikle miljøvennlig produksjonsteknologi. Vi var tidlig ute. Jeg tror det er en viktig grunn til at vi har lyktes.

Helt fra starten av satset vi på miljøvennlige produksjonsmåter - de senere årene innen solarindustrien og på forskning og utvikling av energisparende prosesser. Vi bruker mye ressurser på utvikling av ny teknologi – fra idé til ferdig produkt. Elkem har hele tiden ligget i forkant av utviklingen, og startet allerede på åttitallet med rensing av silisium. Solceller ble først utviklet for romfartsindustrien. Silisium hentes fra kvarts som er et av de vanligste materialene i naturen. Elkem har vært involvert i silisiumproduksjon helt siden 1920-tallet.

Fremtidens bedrifter

- Vi tror fremtiden også vil favorisere bedrifter som satser miljøvennlig og energisparende. Vi er nødt til det av

hensyn til kloden vår. I 2001 startet vi opp Elkem Solar og i 2006 var vi kommet så langt i utviklingen av teknikken at eierne våre – Orkla – bestemte at vi skulle industrialisere teknologien og bygge en fabrikk for superrent silisium til bruk i solceller. Selve solcellene lages i Tyskland, USA, Japan, Kina og Narvik...ja, det er faktisk en liten produksjon her i landet også.

Solen - vår største energikilde

- I 2007 ble jeg bedt om å ta ansvar for dette prosjektet, noe jeg synes er utrolig spennende. Første fabrikk sto ferdig i fjor og produksjonen er godt i gang – vi regner med å ha full produksjon i løpet av året.

-Er solenergi fremtiden?

-Fremtiden vil i hvert fall bety fornybar energi – atomkraft, vannkraft, vindkraft, bølgekraft og solenergi. Olje og gassreservene vil tømmes – kullkraft er på vei ut. Solen er den største energikilden vi har. Men det er klart at solen skinner mer og kraftigere jo lenger sør du kommer, så Spania, Tyskland og Italia er store markeder. Her blir også solenergi subsidiert – derfor utgjør disse våre største markeder per i dag. Her i Norge er det bygd ut en del, men manglende sol i vinterhalvåret er en begrensning foreløpig. Per i dag utgjør solenergi under en prosent av verdens energiproduksjon.

Vil bli enda bedre

-Har dere noen forsetter?

-Fremtiden ser spennende ut for oss. Vi kan nå produsere silisium med cirka en fjerdedel av energiforbruket andre gjør. Dette bidrar til å få kostnadene ned og gir mer solenergi for pengene. Men vi vil ikke stoppe der – vi forsker stadig for å forbedre oss. Vårt mål er å tjene penger og skape nye arbeidsplasser. Industrien går foran, og vi tror bedre samspill med myndigheter og politikere vil gjøre produksjon av fornybar energi mer og mer interessant fremover.

EN DRØM BLIR IKKE VIRKELIG FØR TIDEN ER INNE

Helt siden hun var ung pike drømte Gunhild Viste om å starte en gjenbruksbutikk. Først da hun ble pensjonist gikk drømmen i oppfyllelse. I stedet for å ta en deltids dugnadsjobb for sin arbeidsgiver, fikk hun muligheten til fylle pensjonisttilværelsen med ny spenning og glede. Gunhild er ikke i tvil om at Gud bestemmer over liv og drømmer.

TEKST: **LEIF STRØM**
FOTO: **TOR ERIK SCHRØDER**

I Gjenbruksbutikken i Voie kommer så å si alt til nytte. Man kan nesten kalle det en "anti-fråtse-butikk". Folk leverer inn klær og ting de ikke lenger har bruk for, disse selges videre, ofte for en svært billig penge, og overskuddet går til skoler og helsearbeid i den fattige del av verden.

Alle jobber frivillig og gratis i butikken.

- Som ungdom på folkehøyskole lærte vi å skrape nøye av smørpapiret, sier Gunhild Viste - leder av Gjenbruksbutikken. Vi ble innprentet om at hvis alle i Norge tok seg tid til å skrape smørpapiret før det ble kastet, ville det tilsvare mat som kunne mette mange barn i den fattige del av verden. Det har jeg aldri glemt. I dag er det jo ille å se hvor mye mat og mange fullt brukbare klær og andre ting bare forsvinner som søppel. I butikken vår får tingene i hvert fall en sjanse - det hender vi må kaste, men det skal mye til.

Fisk fem dager i uken

Gunhild er ekte Flekkerøy-jente, født under krigen som en av fire søstre. De led ingen nød under eller etter krigen, selv om det var et sparsommelig levesett - det var et trygt og godt miljø på øya.

-Vi var ca seksten hundre innbyggere på Flekkerøya den gangen, nå er det vel over tre tusen, tror jeg. Jeg husker spesielt at vintersesongen etter jul var spennende. Da dro de fleste mennene til sildefisket på Vestlandet, så vi måtte ordne alle praktiske ting selv. Var det en tett kloakk, eller et lys som gikk, måtte damene trå til. Jeg husker også at mennene fikk med seg store kasser med hjemmebak brød når de dro. Halvveis i sesongen ettersendte vi nye kasser med brød.

Aktivitetene på øya knyttet seg mye til bedehuset - her var det barneforeninger, fester og tilstelninger.

-Kosten på øya var enkel - fisk og fiskemat var vanlig fem dager i uken og pølser/kjøtt en dag eller to.

Verdens trangeste hybel

Etter folkeskolen ble Gunhild hjemme ei tid. Hennes far hadde en grei teori: Den beste utdannelsen en pike kunne få var å bli opplært hjemme hos mor. Da ville man bli en god husmor, mente han. Men etter noen måneder ble det folkehøyskole i Stavanger og Kvaales halvårige handelsskole i Kristiansand - deretter fikk hun kontorjobb i byen.

- Jeg husker jeg tjente 365 kroner i måneden, og bodde på verdens trangeste hybel på Lund. Et bitte lite rom med vask på gangen med bare kaldt vann og et nesten utilgjengelig toalett. Jeg traff mannen min på den tiden i 1958 og vi giftet oss i 1961. Det blir gullbryllup neste år! Vi bygde hus i Hannevikåsen og fikk etter hvert fire gutter: Jan Helge i 1962, Jostein i 1964, Arne i 1967 og Harald i 1972. Disse har etter hvert skaffet meg fire praktfulle svigerdøtre og tretten barnebarn.

-Forholdene i Kristiansand var litt annerledes den gangen. En periode jobbet jeg hos KDS, Danskebåten, (nå Fred Olsen.) Jeg jobbet på hovedkontoret, men tok nattjobber hvor jeg fra ei lita bu på brygga solgte billetter til båten. Jeg satt til klokken to om natten og måtte ofte sykle hjem i mørket med en veske full av billettenger. Jeg tror ikke det hadde gått greit i dag....

30 bud

Mens hun var hjemmeværende med barna begynte hun å jobbe med distribusjon av reklametrykksaker. Hun ble etter hvert distriktsleder for Forbrukerkontakt og hadde i perioder hele garasjen full av brosjyrer og andre trykksaker.

Hun hadde først ansvaret for halve

Kristiansand og snart hele. Med ca.30 bud i sving ble det en ganske stor administrasjonsjobb. Guttene mine var også bud i lange perioder.

-Mitt lengste engasjement var i Norea Radio - i dag Norea Mediemisjon. Dette var og er en radiomisjonsorganisasjon som støtter sendinger over hele verden. De eies av Norsk Luthersk Misjons-samband. I dag deltar de også på NRK fjernsynet, frikanalen og i div. andre media. Jeg jobbet hele 25 år som kontorsekretær i Norea. Det betød brevkontakt med lyttere og endel sjelesorgarbeid. Jeg la til rette for møter som ble arrangert over hele landet. Da jeg gikk av med pensjon hadde jeg en plan om å jobbe litt dugnad for Norea. Sånn gikk det ikke...

Drømmen som ble virkelig

Hun hadde engang nevnt ungpikedrømmen om å drive gjenbruksbutikk for en kollega, og tror det var en av årsakene til at hun ble spurt om å være med i en komité som skulle vurdere oppstarten av en gjenbruksbutikk i Kristiansand. Hun ble dugnadsleder fordi hun kjente svært mange mennesker. Hele familien hadde, mens de bodde i Hannevikåsen, vært engasjert i foreningsarbeid rundt Misjonshuset i Kristiansand, hun kjente mange via sitt arbeid i Norea og fra sin oppvekst og nåværende bopel på Flekkerøy.

-Det ble samlet en gjeng entusiaster, og 11. september 2007 startet vi denne butikken i Voiebyen. Jeg ble leder - egentlig mot min vilje. Saken var at ingen ville ta ansvar, så jeg syntes jeg måtte si ja. Jeg hadde jo vært med å dra det hele i gang.

Et sosialt treffsted

- Jeg angrer ikke. Det har jo gått strålende. Alle jobber gratis her, og flere sier de har fått et nytt og mer meningsfylt

-Det som driver oss er det gode formålet og den sosiale settingen. Vi føler at vi er en motvekt mot samfunnets bruk-og-kast fråtsing. Jeg synes det er en utrolig slapp innstilling til verdier hos mange i dag.

liv ved å være med i butikken. De fleste er pensjonister – og flere er godt oppe i åttiårene. Gjenbruksbutikken er like mye et sosialt tiltak som en forretning. Vi har ”den lune kroken” hvor det hver dag står kaffe og kaker. Det er alltid noen som tar en prat her. Folk som kommer innom er positive – mange bare for å få en liten prat. De fleste er glade for å gi – vi er glade for å få.

Til å begynne med var det mest godt voksne som kom. Nå er det både unge og eldre – ja, folk i alle aldre og fra alle samfunnslag. Her er samlere, rikfolk og fattigfolk og vanlige folk, mange innvandrere – alle er velkomne hos oss.

-Dere har gjort det godt også økonomisk?
-Javisst. Til tross for at vi nesten ikke har annonsert, kom omsetningen i fjor (2009) opp i to og en halv million. Ikke verst? Og alle pengene blir prioritert som midler inn mot skole- og helsearbeid i den fattige del av verden.

”Best-før”-stempel bør byttes ut

– Det som driver oss er det gode formålet og den sosiale settingen. Vi føler at vi er en motvekt mot samfunnets bruk-og-kast fråsing. Jeg synes det er en utrolig slapp innstilling til verdier hos mange i dag. Mens vi før reparerte ting,

gjern tok vare på matrester og brukte det i andre retter – går nå det meste på søppelberget. Mens vi lærte om nøy-somhet – lærer man nå å kaste helt brukbare matvarer på grunn av et ”best-før”-stempel. Det er helt utrolig at egg, brus, oster og mange andre ting bare kastes lenge før det er nødvendig. Jeg synes ”best-før” burde erstattes med en produksjonsdato – så får folk bruke vettet selv. I dag kastes alt for mye for tidlig.

Ny trend?

– Hos oss skjer det motsatte – gamle ting behandles med respekt. Våre ca. 40 frivillige er ivrige etter å ta vare på og gjøre i stand gamle ting for videre salg. Vi sorterer også ut en del ting, spesielt klær, som vi sender med i hjelpesendinger til Russland.

–Jeg opplever det som svært positivt at det stadig øker med unge mennesker som besøker butikken. Det morsomme er at flere unge par som i utgangspunktet ønsket seg dyre tjenester til mangfoldige tusener kommer innom og plukker ut tjenester til en rimelig penge. Noen skal faktisk ha ”en fant av hvert slag.” Vi håper dette kan være starten på en ny trend! Vi samarbeider også med Kriminalomsorg i Frihet, og har av og til mennesker derfra som får

arbeidstrening hos oss. Det har vi opplevd som svært positivt.

Mens vi en kald formiddag i januar sitter i den lune kroken og nyter vår kaffekopp og deilig bakverk (som noen har tatt med seg) ser vi kundene strømme inn – tusler rundt på jakt etter små og store skatter.

-Kan man gjøre et kjøp her, finne noe som har stor antikvitetsverdi?

-Ja, det går an. Vi har hørt noen som har gått ut av forretningen og si at ”dette er mye mer verdt enn den prisen vi har betalt”.

Advokat: - Hva er fødselsdatoen Deres?

Vitne: - 18. juli.

Advokat: - Hvilket år?

Vitne: - Hvert år.

Advokat: - Hvor gammel er sønnen Deres, han som fortsatt bor hos Dem?

Vitne: - 38 eller 35, jeg husker ikke helt...

Advokat: - Hvor lenge har han bodd hos Dem?

Vitne: - I 45 år.

Advokat: - Hva var det første Deres mann sa til Dem i dag morges?

Vitne: - Han sa: 'Hvor er jeg, Cathrine?'

Advokat: - Og hvorfor uroliget det Dem?

Vitne: - Navnet mitt er Susanne.

Advokat: - Si meg, doktor, er det ikke slik at når en person dør i søvne, så vet han ikke om det før neste morgen?

Vitne: - Har De bestått juridisk embetseksamen?

Advokat: - Er De seksuelt aktiv?

Vitne: - Nei, jeg bare ligger der.

Advokat: - Den yngste sønnen, 21 åringen, hvor gammel er han?

Vitne: - Eh... han er 21.

Advokat: - Var De til stede da De ble fotografert?

Vitne: - Kødde du med meg?

Advokat: - Hun hadde altså tre barn, riktig?

Vitne: - Ja.

Advokat: - Hvor mange var gutter?

Vitne: - Ingen av dem.

Advokat: - Var noen av dem jenter?

Vitne: - Tuller du med meg? Dommer jeg tror jeg trenger en ny advokat. Kan jeg få en ny advokat?

Advokat: - Hvordan ble Deres første ekteskap avsluttet?

Vitne: - Ved døden.

Advokat: - Og ved hvem sin død ble det avsluttet?

Vitne: - Ved hvem sin død tror du det ble avsluttet?

Advokat: - Kan De beskrive dette individet?

Vitne: - Han var cirka middels høy og hadde skjegg.

Advokat: - Var dette en mann eller kvinne?

Vitne: - Gjett.

Advokat: - Doktor, hvor mange obduksjoner har De foretatt på døde mennesker?

Vitne: - Alle mine obduksjoner har vært foretatt på døde mennesker. Vil de at jeg skal gjenta det?

Advokat: - Husker De på hvilket tidspunkt De obduserte avdøde?

Vitne: - Obduksjonen begynte rundt halv ni på kvelden.

Advokat: - Var Hr. Danielsen død på dette tidspunktet?

Vitne: - Nei, han satt på bordet og lurte på hvorfor jeg obduserte ham.

Advokat: - Doktor, før De foretok obduksjonen, sjekket De om avdøde hadde puls?

Vitne: - Nei

Advokat: - Sjekket De blodtrykket?

Vitne: - Nei

Advokat: - Sjekket De om vedkommende pustet?

Vitne: - Nei

Advokat: - Så det kan altså tenkes at pasienten var i live da De begynte obduksjonen?

Vitne: - Nei

Advokat: - Hvordan kan De være så sikker, doktor?

Vitne: - Fordi hjernen hans befant seg i et glass på skrivebordet mitt.

Advokat: - Jeg skjønner, men kan det likevel tenkes at pasienten var i live?

Vitne: - Ja, det kan tenkes at han var i live og drev advokatpraksis.

A man with dark hair and a beard, wearing a light blue button-down shirt and a brown blazer, stands against a background of repeating ornate, silver-colored patterns on a dark grey background. He is looking towards the camera with a serious expression. The text '15 SITATER FRA OSLO TINGRETT' is overlaid in the upper right quadrant.

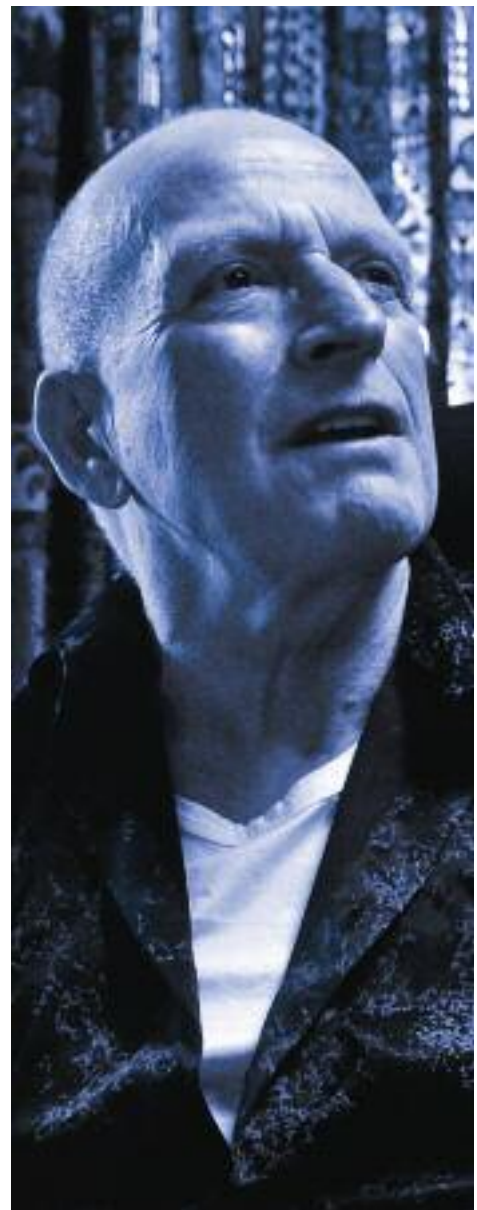
15 SITATER FRA OSLO TINGRETT

Vadseth

Kokkvold

Harsvik

DAGSPRESSEN

- ALKOHOLENS MISJONÆRER

Kan Vadseth og andre redaktører nå overse mine protester mot alkoholspaltene i avisene, nå som jeg har generalsekretæren i Presseforbundet, Per Edgar Kokkvold, som meningsfelle?

Så er det altså dokumentert: Dagspressens omtale av alkoholens "sune og gode virkninger" er så fremtredende at reklamforbudet ikke har noen verdi. Forsker Ivar Andenæs har på oppdrag fra IOGT gjennomgått 1100 artikler i 18 ulike aviser. Undersøkelsen viser at nyhetssaker som understreker det redaksjonene anser som gleden ved drikking er doblet til mer enn 55 prosent de siste 15 årene. I tillegg har saker om skadevirkningene gått ned dramatisk.

Jeg har i flere år frontet dagspressens redaksjonelle tekstreklame for alkohol. Hvert år bruker alkoholbransjen et par hundre millioner kroner på å få plantet sine merker i reportasjespaltene i dagsavisene og ukeblader. De gjør dette til tross for at alkoholreklame er forbudt. Eller kanskje er det nettopp grunnen til vinklingen på alkoholvirkningene? Mediene ønsker kanskje at forbruket av denne rusgiften skal øke?

Mitt siste bidrag til kampen mot denne formen for kampanjejournalistikk, var å si opp abonnementet til

avisen Fædrelandsvennen. Jeg ønsker ikke å støtte en redaksjon som vet at alkohol fører til store lidelser for flere hundre tusen barn i Norge, som fører til tre ganger så mange overdosedødsfall som det narkotika gir, som bidrar til arbeidsledighet, sykdom og fattigdom for svært mange familier. I tillegg kjøper jeg heller ikke ukeblader eller andre aviser som med åpne øyne for skadevirkningene fører den samme kampanjejournalistikken.

Generalsekretær Per Edgar Kokkvold i Norsk Presseforbund mener at hans egne medlemmer må ta funnene i undersøkelsen på alvor.

Jeg håper nå at Fædrelandsvennens redaktør og hans kolleger i andre aviser lytter til Kokkvold når han i denne forbindelsen sier: "Jeg tror ikke mediene har gjort jobben sin her"!

Oddmund Harsvik

Redaktør gatemagasinet Klar

Vi spør 5 på gata:
Har dere satt dere forsetter for det nye året? Pleier dere sette nyttårsforsett, og klarer dere gjennomføre disse?

TEKST: **ODDMUND HARSVIK**
FOTO: **ODDMUND HARSVIK**

1. Anna Louise

- De gangene jeg har satt med forsett tidligere, og de er det ikke mange av, så har jeg sjelden klart å følge de opp. I år har jeg imidlertid satt to forsett som jeg akter å gjennomføre. Det ene at jeg skal få orden på økonomien og det andre at jeg skal ta bilsertifikkat.

2. Ove Trondheim

- Jeg slutta å røyke helt på slutten av fjoråret, den 25. desember. Det hadde vel ikke så mye med tanker om et nyttårsforsett å gjøre. Mer at jeg ble oppmerksom på hvor skadelig det var for min helse. Ellers har jeg ikke noe nytt forsett, sier Ove, som bidrar med frivillighet på Shalam. Og det tenker han fortsette med.

3. Astrid Søgne

- Jeg pleier ikke sette nyttårsforsetter, men i år har jeg gjort meg noen tanker om å forsøke å trene mer, leve litt sunnere og ta vare på meg selv. I tillegg satser jeg på å få gjort ferdig sosionomutdannelsen min dette året, sier søgnedamen, som for øvrig aldri har røkt.

5. Trond Birkland

- Jeg har aldri røyka, så derfor har jeg ikke hatt noen grunn til å sette meg personlige forsetter. Selvfølgelig gjør jeg meg noen tanker ved et års slutt, ved inngangen til et nytt. Men det går mer på et håp om en bedre og fredeligere verden. Håp om at alle skal få det bra.

4. Bernt Martin Kristiansand

- Jeg har to veldig seriøse forsett. Begge to er veldig viktige for meg, og de henger i hop. Jeg satser på å skaffe meg fast jobb, nå er jeg lei av å jobbe på usikre kontrakter og alt det fører med seg. Blant annet alt for mange pub-besøk på fritiden, og dermed et høyt alkoholforbruk. Så i tillegg til jobb, er målet å få kuttet alkoholen.

1.

2.

3.

4.

5.

FORSETTER? JEG? NEI, JEG BARE FORTSETTER

TEKST: **ODD VOLDEN**
ILLUSTRASJON: **ARVID BERGSTØL**

Nyttårsfeiring er ikke min greie. Kona mi har det heldigvis på samme måte. Vi tar som regel kvelden før halv elleve. Det hender at vi våkner igjen av at det nye året skytes inn. Men ingen av oss gidder å stå opp. Fyrverkeri er fyrverkeri, med eller uten styrepinne. Fyrverkeri får en fort nok av. Søvn, derimot, er konstant mangelvare i mørketida.

I år så vi til gjengjeld nyttårskonserter på tv. Men vi ble litt skuffet over at det ikke var Willy Boskovsky som dirigerte. Det ble liksom ikke den helt store schwungen over Radetzky March og de andre wienergreiene i år. Vi tok derfor ikke sjansen på å se nyttårshopprennet, i tilfelle Ingolf Mork og Roger Ruud ikke var tatt ut på laget. Det er grenser for hvor mange skuffelser man tåler på en dag, selv etter en god natts søvn. Nyttårsforsettene er heller ikke hva de en gang var. Jeg sluttet å røyke for ti år siden. Eller, vent litt...Kan jeg egentlig si det slik?

For: Jeg fikk en gang være med som observatør på et avslutningsmøte for noen mennesker som hadde vært gjennom behandling for alkoholisme. -Hei, æ hedder Per. Æ e alkoholiker! -Hei, Per! svarte de som satt i salen. Men hvis Per var ferdig med behandlingen og på vei ut i samfunnet igjen, hvorfor sa han da at han var alkoholiker?

Jeg er ikke riktig så dum som jeg gjør meg nå. Jeg vet at poenget er at man aldri må glemme at man er alkoholiker, uansett hvor tørrlagt man måtte være. Men hvorfor gjelder ikke det samme for røykere? -Hei, eg hette Odd. Eg e røyger! For er jeg virkelig så skråsikker på at jeg har lagt tobakken på hylla en gang for alle at jeg tør kalle meg ikke-røyker?

Jeg er vel i grunnen det. Men siden tobakksrøykingen skaper så mange helseproblemer og tar så mange liv som den gjør, og siden det å slutte å røyke er alle nyttårsforsetters mor, burde kanskje også de som ennå strever med å slutte å røyke benytte seg av tolvtrinnsmodellen og AA-konseptet? Herved er ideen lansert. Det vil riktignok sette nyttårssigaren i like dårlig lys som raketter med styrepinne, men å legge seg klokka halv elleve løser jo det problemet også.

II

Nei, alvorlig talt. Huff. Jeg har mest lyst til å fortsette å fjase avgårde, kjenner jeg. Jeg har nemlig et forsett eller tre i år også, hvis jeg skal være helt ærlig. Og det viktigste av dem er det litt flaut å snakke om. Jeg kommer til å utsette det i lengste laget. Jeg starter derfor med forsett nr. 2. Selv om det er litt pinlig, dette forsettet også, så har jeg i hvert fall gjort en viss innsats for å virkeliggjøre det:

Jeg skal lese alle bindene av Min kamp! Karl Ove Knausgård,

vet dere. Han ekstremt følsomme fra Tveit og Tromøya og Bergen og Stockholm som ser ut som en blanding av Jesus og Albrecht Dürer. Jeg har lest første bind allerede. Det gikk ikke så verst. Kuholmsveien og Elvegata har jeg et visst forhold til. Nå venter jeg bare på at kona skal grine seg gjennom bind 2. Det er visst mye tyngre å lese. Jeg gruer meg litt til det. Jeg har bare vært fire timer i Stockholm. Jeg får ingenting gratis. 500 sider til med laaaaangsom gransking av en plaget middelklasesjel. Og selv om jeg skulle bli ferdig med bind 2, vil jeg likevel ikke være halvveis i serien. Kanskje jeg begynner å røyke igjen? Kjederøyking? Nei, nå tøyser jeg visst igjen.

III

Karl Ove Knausgård har en liten aksje i forsett nr. 3 også, selv om det forsettet snart er tjue år gammelt. På begynnelsen av nittitallet fikk jeg en idé jeg aldri har fått realisert. Den har imidlertid ikke sluppet taket. Knausgårds suksess har løftet den fram i lyset igjen.

Knausgård er nemlig ikke den eneste mannen i verden som er sønn av sin far. Knausgård er ikke den eneste som har eksistensielle problemer og et til tider besværlig følelsesliv. Sånn cirka 1993 fikk jeg det for meg at jeg skulle skrive en selvbiografisk tekst som opp gjennom årene hele tiden har hatt den samme tittelen, men to forskjellige undertitler.

Først het den "Elsk meg, for faen", med undertittelen "En potensiell apokryf". Jeg er ganske fornøyd med både tittelen og undertittelen. Men etter hvert som jeg ble aktiv som brukermedvirker på psykisk helsefeltet, har undertittelen i tankene mine gradvis forandret seg til "En personlighetsforstyrrelse".

Personlighetsforstyrrelse er en psykiatrisk diagnose som få har ønsket å fronte i bokform. Jeg kommer nok ikke til å skrive 3000 sider om mitt mer eller mindre begredelige liv. Ambisjonene er mer begrenset enn som så. Men jeg skal begynne, i hvert fall. Hvis Kule Kalle Knausgård kan klare ti sider om dagen, må vel jeg klare tre sider i uka?

IV

-Du må skjerpe deg, sa J. da vi møttes i juleferien i 2008. -Jeg aksepterer det ikke. Du skal slutte å heve stemmen. Når du snakker med farmor, når du snakker med meg, når du snakker med R. Jeg finner meg ikke i det.

Jeg ble ganske perpleks. Hva var dette for noe? Jeg hadde hørt det før, det var ikke det. Av den selvbevisste overlegen som ville ha seg frabedt at jeg snakket til forsamlingen "på den måten". Av noen av studentene som følte seg forurettet eller

trakk på skuldrene av meg når jeg hisset meg opp. Men det var langt fra nok til å få min hellige vrede til å stilne.

For ingen skulle få ta fra meg retten til å være inkarnasjonen av Den Krenkede. Hadde jeg ikke både rett og plikt til å si fra, høyt og tydelig, når noe eller noen var ute av kurs? Var det virkelig noen som hadde fått en så stor porsjon av frekkhetens nådegave at de mente de hadde rett til å sette grenser for meg?

-Det hjelper ikke, sier J. Han er helt rolig. -Det er slutt nå. Jeg vil ikke ha mer av dette.

Det går nok et år. Vi bor langt fra hverandre, men vi møtes igjen i juleferien 2009. Jeg har tatt budskapet hans alvorlig. Det går bedre. Men jeg faller tilbake til gamle synder i blant. Han må repetere litt med meg. -Det skal ikke mer til enn at du begynner på en av de lange og sinte monologene om verdens urettferdighet, så kjenner jeg at jeg blir urolig, sier han.

Jeg skjønner hva han snakker om. Jeg har spurt min kone: Hvordan er det egentlig å leve med en mann som kan bli bråsin

når han føler seg misforstått, invadert eller krenket? -Du vet, jeg kjenner det i magen når du trækker til. Det kommer så brått. Det er så sterkt. Det er så vanskelig å beskytte seg, svarer hun.

Jeg tar J.s poeng umiddelbart denne gangen. Han er fornøyd.

-Det har vært en fin ferie, sier han når han drar. Så er vel alt i orden, da? Jeg har vel kontrollen nå?

Det er nok ikke så lett. Jeg er kanskje ikke-røyker. Men jeg kommer neppe til å bli å ferdig med mitt stride temperament, i hvert fall ikke uten hjelp, støtte og påminnelser. Jeg må jobbe hardt med meg selv for ikke å sprekke. Nyttårsforsett nr. 1 i 2010 er å bli en mildere mann. Jeg vil fortsatt ha lov til å mene hva jeg vil, men jeg innser at jeg ikke alltid har rett til selv å avgjøre når, hvor og hvordan.

Det sies at en av grunnene til at Karl Ove Knausgård har fått så mange lesere, er at de kjenner seg igjen i hans kamp. Det er hyggelig for dem. Bøkene er kanskje ikke fullt så hyggelige for de av oss som også identifiserer seg med faren til Karl Ove. Men det er kanskje vi som trenger bøkene mest?

A røykte i ca.
50 år.

50 år = 2600 uker
2600 uker a 250 rullings

= 650 000
snåiper.

Sånn cirka.

ARNID BERGSTAD

SAMTALE MED MIN SISTE SNAIP

Lin Yutang, en kinesisk filosof, har sagt:

”Jeg kan nok være villig til å innrømme at røyking er en svakhet moralsk sett, men på den annen side vet vi at vi bør vokte oss for mennesker uten svakheter.”

TEKST: OG ILLUSTRASJON: **ARVID BERGSTØL**

Jeg har ei fyrstikkeske, som jeg for mer enn ti år siden, foret med bomull for å gi min aller siste snaip et høytidelig hvilested. Den var røykt nesten ned til filteret da jeg omsorgsfullt koiet den og vemodig la den pent ned i esken. De neste årene fant jeg esken frem en gang i blant og så på sneipen. I begynnelsen med vemodig lengsel, men etter hvert med ironi og undring over at min røykebesettelse i femti år hadde vært så enorm at jeg nå nesten sammenligner den med kong Alkohols dominerende hovedrolle i størstedelen av livet mitt. I esken er det nå bare formløst støv, men allikevel klare minner.

Men de aller første snaipene i mitt liv røykte jeg ikke, de samlet jeg og en venn gatelangs på oppdrag fra naboen min. De tørre snaipene la vi i ei tobakkseske sammen med noen skiver rå potet. Det ble ingen god butikk, - vi strevde voldsomt for å få esken full.

Første gang jeg røykte ble jeg ”dødssyk”. Jeg hadde stjålet en pakke Blue Master med 3 sigaretter av tante. Gjemte meg i bakgården, tente opp, hostet, ble kvalm, men holdt ut pattinga selv om jeg svimlet. Neste sigarett ble tent med snaipen av den første, men da jeg begynte på den tredje besvimte jeg, våknet i mitt eget spy og klarte grønn i trynet å komme meg til sengs der jeg ble omsorgsfullt stelt med av tante før hun oppdaget sigarettveriet. Da ble omsorgen borte vekk.

En ikkerøykende katolsk prest sa en gang at han alltid satt seg i røykekupeen når han reiste med tog. For der var passasjerene morsommere, stemningen høyere og samtalen gikk lettere. Sånn som på skolen. Gjengen som stod rundt hjørnet nederst i skolegården var røykere. Der var det stemning og latter, der var de tøffe gutta som jeg ville tilhøre, derfor måtte jeg bli røyker. Det ble et slit med hosting, spying og kvalme før jeg etter ei tid fikk røyken til å ”sitte”. Siden da var tobakken en besettende og etter hvert destruktiv del av min levemåte i mer enn femti år.

En gang i blant ønsket jeg å slutte, klarte det flere ganger i mange timer, men aldri i dager. Jeg var nikotinslave.

For mer enn ti år siden

”Du tror ikke du burde snakke med legen om den hosten din?” sa Kari lett irritert da jeg forsiktig og stille, trodde jeg, skled ut av sengen kvart over seks. ”Har jeg holdt deg våken?” hvisket jeg. ”Ja, men det er ikke derfor!” mumlet Kari, ”og hvorfor hvisker du?”

Den første kaffekoppen sammen med dagens andre sigarett dempet hosten og kvalmen. Reine helseboten med kaffe og røyk. Livet følte nærværende og verd å leve.

Kari har kanskje rett? Jeg bør gjøre noe med hostinga. Det er slitsomt for henne som lar seg plage og bekymre, men det er pinadø slitsomt for meg også med min evinnelige hosting.

Jeg ringte og fikk avtale med legen samme dag.

”Jeg trenger noe medisin mot hostinga mi”, sa jeg.

”Nå skal vi først måle pustekapasiteten”, sa legen. Han rigget utstyret sitt og gav meg et plastmunnstykke. ”Fyll lungene godt og blås så kraftig og lenge du kan i dette røret”. Han så på apparatet sitt og sa: ”En gang til!” og deretter: ”Du har kronisk bronkitt. Kols!” sa han alvorlig. ”Om ti år tror jeg neppe du klarer å gå herfra og hen der uten en pause”, sa han og pekte ut en distanse på ca tre meter. ”Har du medisin mot Kols?” mumlet jeg matt og flau. Frykten kom snikende.

”Jo,” sa han, ”slutt å røyk!”

Legens ord skremte meg. Ingen medlidenhet, ingen tabletter, bare et kjølig blikk og en udiskutabel beskjed: Slutt å røyk!

De neste tre ukene røykte jeg 3-4 sigaretter til dagen og møtte mektig stolt av meg selv hos legen til ny pusting i plastrøret. ”Denne gang var det bedre,” sa legen, ”25% bedre.”

Lett til sinns gikk jeg fra legen og tenkte: ”Er det så enkelt?” Rulte meg en sigarett, så opp mot himmelen og dro røyken godt ned i lungene. Jeg hadde jo noe å ta igjen, så de følgende ukene røykte jeg mer enn noensinne, hostet verre og spydde oftere, men beroliget meg selv med at jeg kunne bare redusere røykinga en gang i blant så ville jeg bli bra igjen. For noe pissprat! Kari gav meg et telefonnummer. ”Det er røykekurs på sykehuset,” sa hun. Det gikk et par dager med taushet, hosting og røyk før jeg tenkte: helsike heller, jeg kan jo ringe!

En lys stemme sa: ”Nå var du heldig, vi har bare en plass ledig!” ”Å fy faen!” sa jeg.

Noen dager senere startet kurset for oss påmeldte som av forskjellige grunner ønsket, eller måtte, burde, bli røykfrie for å få et brukbart liv i fremtiden. Jeg satt mest og skulte på de andre, surere og surere over det jeg hørte og så av det jeg tolket som prektighet og moralisering, skremmende videofilmer med statistikker og bilder av syke lunger og mennesker med lungekreft som i siste stadium fortsatt røykte som besatte. ”Jaja,” tenkte jeg, ”hvorfor slutte? Det går jo ikke an å reversere en sylteagurk.”

Jeg forlot røykekurset urolig og aggressiv og helt bestemt på at denne gutten skulle fanken ikke la seg manipulere til noen røykeslutt. Nesten stolt over de barnslige tankene ringte jeg neste dag til en god venn og fortalte om det dumme røykekurset.

”Jøss, så flott! Det trenger du virkelig,” sa han.

Det hadde jeg ikke ventet. Han var jo selv storøyker og måtte vel ha sympati med mine aversjoner mot å gi slipp på tobakken, på sinnsroen røyken gav, frykten for å gå inn i kjedsomheten og det å miste kontakten med gamle venner, men så sier han tvert i mot enkelt og greit: ”Så flott!”

Den telefonsamtalen ble en merkelig opplevelse. Egentlig en monolog; etter femten minutter med mitt raseri, med fortvilelse over tanken på å bli ikkerøyker og ikke minst, alle mine tåpelige argumenter mot røykekurset, ble jeg fylt av en herlig ro, nesten takknemlighet. Sinne slapp taket.

”Lykke til med kurset”, sa min venn.

Jeg gikk på kurset neste kveld. Denne gangen så jeg ikke surt på de andre, men prøvde å holde fast i denne tanken: ”Her sitter du for din egen skyld. Ta deg selv på alvor. Ikke stress, ta dag for dag”.

Det funket. Jeg fullførte seks ukers røykekurs og den siste røyken jeg hadde lov til å ta begravde jeg som snaip i fyrstikkesken.

Det tok tid før det ble naturlig å være ikkerøyker. Noen venner ertet og fristet meg spøkefullt, men jeg lærte å takle fleipinga.

Tenker av og til ironisk på mine ritualer og holdninger som røyker. Jeg gikk aldri en tur uten fire fem ferdigrulte sigaretter i pakka og en lighter i hver bukselomme. Jeg lyttet hånlige til folk som var plaget av røyking og overhørte mine barns klaging når jeg røykte i bilen. ”Du var en drittstøvel!” tenker jeg i dag. ”En egoist!”

Det var ikke et frivillig forsett å slutte å røyke. Men legen startet en prosess som fikk utvikle seg fra dag til dag, fra uke til uke, fra år til år, til nå ti år senere og jeg håper den fortsetter. Skadene etter røykinga lever jeg med hver dag.

ER KRISTIANSAND EN FARLIG BY?

Jeg følte det var tryggere å slippe mine tenåringsdøtre ”på byen” i europeiske storbyer som Beograd eller Genève enn her Kristiansand. Det er noe med den norske kulturen. Helgefylla er nå overtatt av såkalte kontinentale drikkevanene (drikke også i uken). Problemet i Kristiansand er at mange oppfører seg som om det er helgefyll hver dag. Det blir det bråk og vold av.

TEKST: **LEIF STRØM**
FOTO: **TOR ERIK SCHRØDER**

Etter flere år som etterforsker på jakt etter mordere og voldsforbrytere i Kripos, valgte Ole Hortemo å etterforske krigsforbrytere for Høykommisæreren for menneskerettigheter i Genève. Han var blant annet stasjonert i Skopje i Makedonia etter EUs bombing av Balkan. Her forhørte han flyktninger som ”visste noe” for å avdekke massakre og andre overgrep mot sivilbefolkningen.

Nå er han politistasjonssjef ved Agder Politidistrikt og har god bakgrunn for å vurdere vold og annen kriminalitet begått i Kristiansand og distriktene rundt.

-Jeg har jobbet mye i utlandet – blant annet var jeg på slutten av nittitallet

bosatt i Beograd. Her jobbet jeg i OSSE (Organisasjonen for Sikkerhet og Samarbeide i Europa) som rådgiver for den serbiske regjeringen i avsløring og behandling av krigsforbrytere.

Jeg opplevde Beograd i – selv i krigstid – som langt tryggere om natten enn Kristiansand. Det samme sa døtrene mine. Jeg er ikke stolt av alt i Kristiansand. Når jeg får besøk vil jeg gjerne vise frem naturen vår og byens forskjellige attraksjoner på dagtid, men på natten er det for mye skrik og skrål. Det virker som om folk ikke makter å sette grenser for seg selv. Voksne, presumtvt fornuftige mennesker, oppfører seg som opprørske utagerende tenåringer.

Mindre vold enn før

– Hvem utøver volden?

-Den volden vi ser her i byen er spesiell for Norge og Skandinavia. Jeg tror den skyldes kulturen vår. Brorparten av slossingen og volden i sentrum foregår rundt stengetid for utestedene. Vi har gjort en del undersøkelser om hvem som står for volden, når den skjer, hvilke motiver og så videre. Det viser seg at flertallet er unge menn mellom 25 og 29 år. De har jobb og greie livsforhold, og har i grunnen ingen unnskyldninger for slik oppførsel. Imidlertid er de ikke alene. Det står mennesker rundt og ser på uten å løfte en finger – det er liksom slik det skal være. Det er en del av nattelivet og kulturen.

LAG
POL

POLITI

-Bedring er det heldigvis. Etter at vi fikk kortere åpningstider har volden gått betydelig ned. Antall anmeldte voldstilfeller i 2009 er det laveste siden 2000. Det er jo positivt. Vi er klar over at mørketallene er store – de fleste slagsmål og voldsepisoder blir aldri anmeldt. Som oftest foregår de mellom kjente og blir gjort opp dem i mellom.

Forebygging er viktig

- Hva gjør politiet med volden?

-Vi har en overordnet visjon i politiet: Trygghet og trivsel. Vi vil bidra til at folk føler seg trygge og trives i byen og utenfor. Det er klart vi rykker ut ved anmeldelser og ordner opp der og da. Imidlertid prioriterer vi først og fremst forebygging. Vi satser mye på å redusere vold og kriminalitet ved samarbeid gjennom mange etater og politiske

organer. Vi samarbeider med kommunens kriminalforebyggende ansvarlige, med barnevernet, konfliktrådet og så videre. Vi har også et kommunalt ansatt ungdomsteam som jobber aktivt mot utsatte enkeltpersoner. Sammen går vi hver uke gjennom alle aktuelle saker og personer. Risikopersoner blir blinket ut - fokusert på og vurdert. Deretter fordeler vi oppgaver oss i mellom. Hvem tar seg av hvilke personer og saker.

Bekymringsamtaler

- Er det gjengangere vil vi trekke inn skole, foreldre og andre relevante personer. Hvis noen er på vei inn i for eksempel et hasjmiljø, vil vi ha bekymringsamtaler med foreldre eller kontaktpersoner. Vi inngår undomskontrakter med enkelte. Her forplikter

ungdommene seg til å gjennomføre konkrete tiltak – alt fra å delta på arrangementer, møter – til å avlegge faste urinprøver for å avdekke eventuelt stoffmisbruk.

-Som du forstår legger vi stor kraft i det forebyggende arbeidet, og summen av samarbeidet har vist seg svært effektivt. Flere og flere ungdommer kommer inn i sunnere miljøer og unngår derved å ende i rusmiljøer og kriminalitet.

Fordømmer ingen

- Hvordan ser du på mennesker som begår vold og kriminalitet?

-Det er ofte en hårfin grense mellom hvorvidt en person skal lykkes eller at det går galt. Vår kunnskap om akkurat dette, gjør at vi ikke fordømmer mennesket som begår forbrytelsen

– men handlingen. Det er utrolig viktig å kunne skille mellom person og sak. Min oppgave som politi er å avdekke hendelser - ikke fordømme mennesket. Vi ønsker jo at alle mennesker skal ha det bra, så når vi har oppklart sakene henviser vi til andre etater. Vi i politiet er på en måte kontaktfordlere til andre profesjoner.

Fokus på innbrudd

– Oppklarer dere mange forbrytelser?
-Vi har en oppklaringsprosent på alle saker på rundt 40 prosent. Da har vi tatt med alt fra små tyverier til svindel-saker. Det er over landsgjennomsnittet. For vold spesielt, ligger den på 60 prosent. Vi tar innbrudd i privathjem spesielt alvorlig – selv om tapene ofte er små. Det kan kjennes svært ubehagelig å komme tilbake til et hjem hvor

fremmede har rotet i skuffer og skap. Vi prioriterer slike saker som skaper utrygghet og ubehag for folk flest.

Forsetter

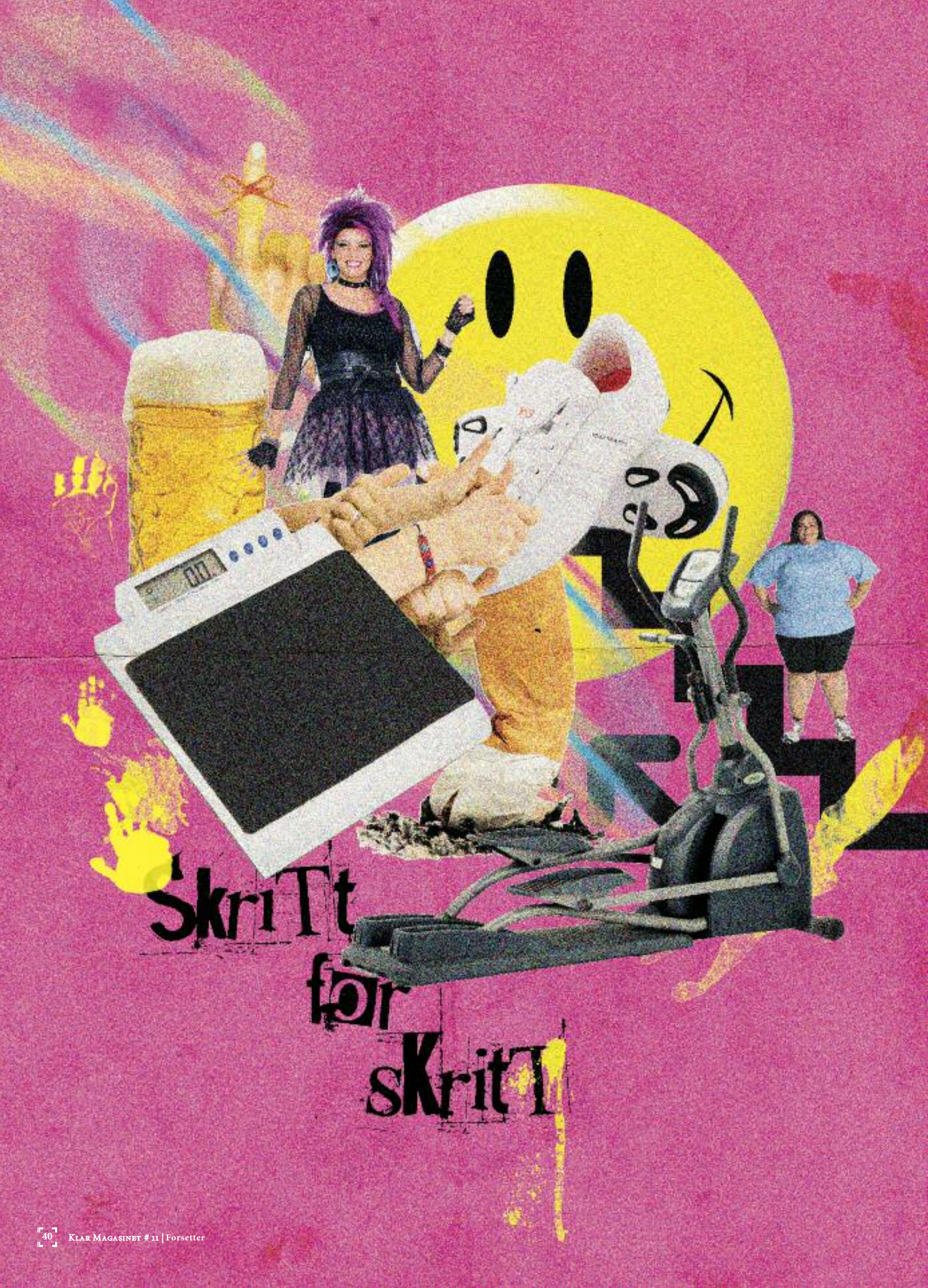
– Hva tror du om framtiden – har politiet noen forsetter?

-Jeg ser lyst på framtiden. Det er helt tydelig at forebygging hjelper, og vi vil fortsette å fokusere på det. For første gang har antall drap gått nedover. Fra min tid i Kripos på åttitallet etterforsket vi 80-90 drap i året på landsbasis. I fjor var vi nede i under 40. Mye går med andre ord den riktige veien. Bilbruktstyverier har også gått ned - fra 900 i året på åttitallet til under 300 i fjor. Samarbeidet med andre etater vil vi utvikle videre. Jo, jeg er faktisk optimist - selv om volden i byen uroer meg en del.

-Det som ikke går nedover er antall grove narkotikasaker. Aldri har vi hatt så mange avsløringer som i fjor. Mange ble tatt med over to kilo hasj, amfetamin osv. Vi vet at dette bare er toppen av isberget – det aller meste slipper gjennom og ut til brukerne. Dette er imidlertid et internasjonalt problem som vi ikke kan stanse alene.

-Jeg føler det slik at på mange områder kan vi være med på å dempe ulovligheter – på andre er det lite vi kan gjøre. Men totalt sett føler jeg at vi er med på å gjøre livet på Agder stort sett både trygt og trivelig.

-Svar på spørsmålet i overskriften? Nei, Kristiansand er ikke farlig, men noen få kan ødelegge for de mange. Her som ellers i verden.

Skritt
for
skritt

EN BIT AV GANGEN

Vi har nettopp gått inn i ett nytt år. Og som vanelig står nyttårsløftene rekke og rad. Hvor realistisk er egentlig disse forsettene? Klarer vi å holde noen av dem?

TEKST: **NATALIA B. HARSVIK**
ILLUSTRASJON: **REMI THORESEN**

"I år skal jeg klare å stumpe røyken" og "i år skal jeg hvertfall klare å gå ned de ekstra kiloene". Dette er vel målsettinger de fleste av oss kjenner oss igjen i. Men tar vi oss ikke "vann over hodet"? Anonyme Alkoholikere har en filosofi som går ut på å "ta ett skritt av gangen". I stedet for å tenke at "nå skal jeg aldri mer få drikke alkohol", blir medlemmene oppfordret til heller å tenke at "akkurat nå, i dette minuttet, skal jeg ikke drikke alkohol". Dette er en filosofi jeg mener vi alle bør leve etter. Enten vi er tørrlagte alkoholikere, eller bare helt normale overforbrukere. I stedet for å tenke at "nå skal jeg slutte å spise alt som er usunt og gå ned de ekstra kiloene", bør vi heller tenke: "Akkurat i dag skal jeg prøve å spise litt sunnere slik at jeg kan føle meg selv litt bedre i morgen". Det ligger så å si i menneskers gener og hele tiden strebe etter de store tingene i livet. Vi skal få til alt, og vi skal helst få det til med en gang.

Da jeg var liten var jeg veldig opptatt av musikk og ønsket helst å bli verdensbe-

rømt popstjerne. Dessverre har jeg aldri vært særlig musikalsk av meg, men ønsket lå der uansett. Jeg maste på foreldrene mine om å få begynne i kor. Og da jeg var ni år gammel fikk jeg begynne i kor i Grim kirke. Dessverre led jeg av sjenanse så resultatet ble at jeg gjemte meg bak de andre ungene og mimet til sangene. Så etter noen få "mislykkede" korøvelser bestemte jeg meg for å slutte.

Men popstjernerdrømmen ga jeg derimot ikke opp.

Jeg fikk en gitar i julepresang da jeg var 10 år. Jeg var kjempefornøyd og sikker på at snart skulle jeg bli veldig flink til å spille gitar. 12 år er gått og jeg har enda ikke lært meg hvordan man spiller gitar. Jeg ga rett og slett opp da jeg forstod at jeg ikke ville få til å lære meg gitarspilling over natten.

Jeg drar fram disse eksemplene for å forklare litt hva jeg vil fram til i denne artikkelen.

Alle har vi et ønske om å bli "best". Om å oppnå alle våre drømmer. Dessverre er det slik at vi ikke alltid får til det vi

ønsker. Men det meste kan vi allikevel få til. Det vi trenger å gjøre er å sette oss ned, plukke ut de målene som er viktigst for oss, for så å dele dem opp i små biter.

Har man ett ønske om å bestige Mount Everest, må vi bokstavelig begynne fra bunnen av. Vi først må ta nødvendige fjellklatringstimer, så eventuelt trene for å komme i god nok fysisk form. Deretter sette oss ned å planlegge og organisere reisen, kostnader og så videre. Når alt nødvendig forarbeid er gjort kan man starte turen. Og igjen med små skritt. En etappe opp fjellet av gangen. Dette er den eneste måten å nå målet på.

Personlig har jeg satt meg som mål i 2010 at jeg skal klare å fullføre noen av de nødvendige fagene jeg har igjen av videregående. Jeg skal også klare å få bilsertifikat. Men mitt største forsett er at jeg skal gjøre mitt aller beste. Jeg har bestemt meg for å ta ett skritt av gangen, og om jeg er målrettet nok, vil jeg klare å oppnå alle målene mine.

Steg for steg.

Tanken er en av luftens fugler.
 Et bur av ord kan den
 nok folde ut vingene,
 men ikke fly.

Tenker på deg

ILLUSTRASJON: ANNA LIEGAARD / AVIS 1880-2014

Enhver handling springer ut av en tanke, og enhver tanke bærer mange muligheter i seg. Min tanke, din tanke, hennes og hans tanke om samme ting er som oftest forskjellige, men når de møtes i en positiv ånd kan de berike hverandre til noe stort.

Jeg har en liten bok hvor gamle vise menn og kvinner gir sine tanker og erfaringer videre til neste generasjon. Erik Damman fikk spørsmålet: Hvilke råd vil du gi til den neste generasjonen? Han svarte bl.a.:
 "Jeg tror det viktigste, og det vi har lagt mest vekt på i forhold til våre egne barn, er: Tenk selv!"

Det er et kolossalt konformitetspress som etter mitt syn går i gal retning. Altfor mange bare følger med, og da mener jeg at de egentlig fraskriver seg et liv. De lever bare på andres premisser og på samfunnets premisser. De bare følger blindt med og våger ikke å stille spørsmål. Så jeg vil si: Først og fremst: Tenk selv, og prøv å leve ditt eget liv ut fra hva du vil ha ut av det. Det tror jeg medfører en sunnere utvikling enn vi har nå. Den viktigste positive verdi er evne til innlevelse. Man må lete etter og

utvikle sin evne til innlevelse. Det er en så omfattende og grunnleggende verdi at hvis man ser hva som ligger i det, fører det med seg det meste. Det negative er å stenge av bevisstheten for innlevelse i andre, slik at du på en måte lever innelukket i jeg, meg og mitt."
 Anne-Lise Gudmundsson Theolin er vis på livserfaringer etter et liv med alkoholproblemer. Hun har vært rusfri i mange år.

Hun ble spurt om sine synspunkter på det beste og det verste med samfunnsutviklingen de siste 30 år. Hun svarte bl.a.:

"Noe av det mest negative med samfunnsutviklingen de senere år er at det er blitt større kløft mellom rik og fattig. I dag finner vi altfor få toppolitikere med bakgrunn fra "gølvet". Slik er det selv i de partier som i utgangspunktet nettopp skulle representere arbeiderne. Faren er at politikerne ikke ser hva som er problemene for de deler av befolkningen som har det tøffest. Det er

vanskelig å vite helt hvor skoen trykker når man ikke har den på egen fot.

Så har vi dette med drikkekultur: Enten vi hører på radio eller ser på TV, merker vi at alkohol nærmest har blitt obligatorisk. Når det presenteres en oppskrift på mat får vi alltid forslag til vin som passer til. Og på arrangementer, som for eksempel valgvoke, ser vi politikerne sitte der med ølglassene og skåle. Hvilke signaler sender dette til ungdommen? Det virker også som vi har fått et veldig usunt kroppsideal og altfor mye fokus på sex. Dette er noe som går igjen i musikk, mote og all slags ungdomskultur. De unge stilles overfor knallharde skjønnhetskrav - idealer som få eller ingen kan leve opp til.

Og samfunnet er blitt mer materialistisk. Det har blitt mer jeg, istedenfor vi. Men ærlig talt man blir litt redd for å gi råd.

Albert Schweitzer sa: Du skal ha ærefrykt for livet. Jeg tror jeg ville gjort mye annerledes i livet om jeg på et tidlig tidspunkt hadde forstått den og levd etter den. Men jeg har vært for impulsiv. For rask til å følge innskytelser og dermed glemme at jeg har et ansvar overfor meg selv og dem som står meg nærmest."

MINI: Pappa har det bare i kjeften. Han lover å lover, men glemmer å glemmer. Æ bler smårar a' han ei gang i blant. For det går ke an å være på den måten, - dæ joks! Vi honder e' jo kke sånn. Har vi gjort en avtale, så har vi gjort en avtale. Har vi bjeffa at vi ska' noe, så har vi bjeffa at vi ska'! Ikke sant? Men vet du å

han sier? Han sier at det kan godt hende han ikke husker alt han lover, men det e' for det atte han har så mange forskjellige tanker i haue på ei gang. "Å det har ikke dere honder," sier han. "Hondetankane går bare fra nasa te kjeften," sier han. Æ har protestbjeffa vilt for å få han te å se tingane på en an måte, men hittil har de kke nytta. Det derre med forsetter er rare greier i grunnen. Sies det ikke at veien te helvete er brolagt med gode forsetter? Allikevel holder menneskane på. Når mann og kvinne står foran alteret lover de hverandre, med stjerner i øyane, at de ska'ære å elske den andre både i gode og onde dager inntil dauen skiller de ad. En erfaren mann sa: Kjærlighet får tid til å forsvinne, men tiden får kjærligheten til å forsvinne. Uansett å menneskane lover hverandre så er verden i stadig forandring, den vokser å den visner, den gjør som den vil.

Hver gang det e' nyttår hører æ de samme løftane om alt som ska' ble annerledes. Leve sunnere, gå ner i vekt, - spise grønt, å slutte med feite desserter, trene å gå lange turer. Besøke venner, være mer sosial, male mer, stå tidligere opp. Blabla!

Pappa leste for mæ det Per Arne Dahl skriver i „Håp“:

"Det er få bevegelser som imponerer meg mer enn AA – Anonyme Alkoholikere. Et fellesskapstilbud til mennesker som sliter med avhengighet av rusmidler og tabletter. Et fellesskap som består av mennesker som erkjenner sin svakhet, og som vil stå sammen om å tilkjempe seg et verdig liv. Og utgangspunktet er ikke geskjeftighet og løfter og håp om at endelig skal forandringen lykkes. Det som er bevegelsens orienteringspunkt, er dyrt kjøpt visdom. Livets kostbare pris er fellesskapets verdifulle valuta. Alltid har jeg stanset i ærbødighet ved en av bevegelsens bønner: Gud, gi meg slik SINNSRO at jeg formår å godta de ting jeg ikke kan forandre. MOT til å forandre de ting jeg kan og FORSTAND til å se forskjellen.

Nesten hver av oss har noe godt til gode om vi lærer oss den dyrt tilkjempede visdom som ligger i denne bønnen. For vi har ikke kontroll på livet vårt. Det er ikke bare vi selv som styrer valg og livskurs. Uavlatelig er vi gjenstand for egen ubehjelpelighet og andres uforstand. Derfor har vi i denne AA-bønnen fire nøkler til et meningsfullt liv.

GUD, GI MEG SLIK SINNSRO!

En bønn om å bli skjermet fra noen av de altfor mange støysenderne i oss og omkring oss. Et vern mot stress og geskjeftighet som kan beskytte eget og andres liv. En ro som vi verken gir oss selv eller hverandre i vår utålmodighet, men som vår Skaper lengter etter å gi oss, slik han uttrykker det til sitt gamle folk: "I stillhet og tillit skal deres styrke være."

AT JEG FORMÅR Å GODTA DE TING JEG IKKE KAN FORANDRE.

En bønn om fornuftig resignasjon i en grådig tid. En bønn om å slippe sin forandringstrang og de urealistiske ønsker. En bønn om å akseptere sitt eget liv og andre mennesker, i stedet for å se seg blind på alt som kunne være annerledes.

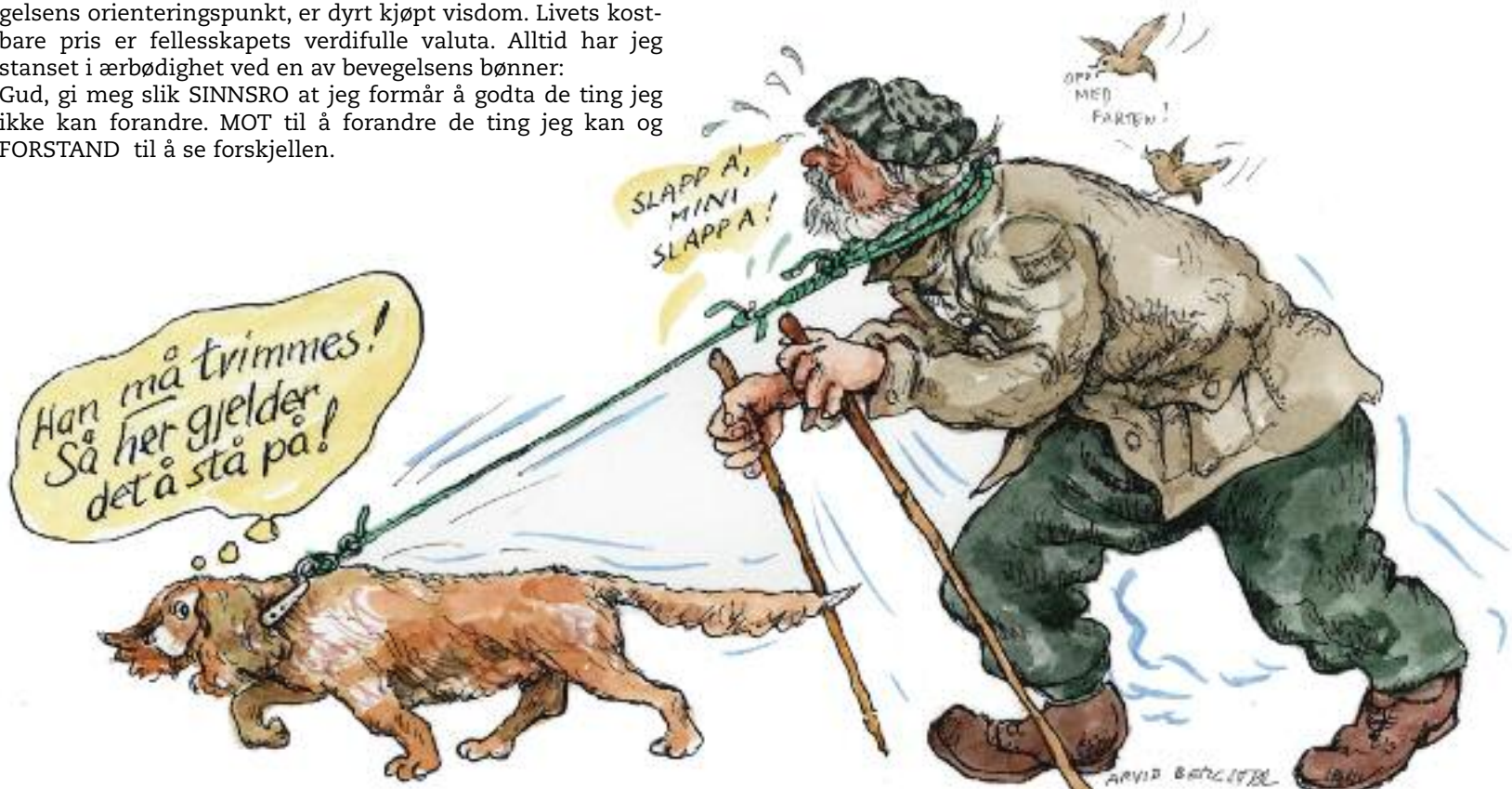
MOT TIL Å FORANDRE DE TING JEG KAN FORANDRE.

En bønn om ikke å bli dum av egen eller andres skade. En bønn om å ikke gå inn for landing for tidlig. Vi trenger kampånd og mennesker med drømmer og visjoner. Derfor ber vi om mot til å kjempe for alt vi har kjært og dø om så det gjelder. FORSTAND TIL Å SE FORSKJELLEN.

En bønn om livgivende resignasjon og reaksjon. En bønn om å akseptere grenser og å bryte grenser. En tilkjempelse av det som er troens hemmelighet – å bekjenne forsakelsen og troen. Å gi rom, både for livet og lidelsen, gledene og sorgen. Mange mennesker har opplevd at avhengigheten av alkohol, medikamenter, sex, arbeid og stadig nye opplevelser har fanget dem i et livsmønster som har skadet både dem selv og medmennesker. Gjennom erfaring av sannhet og godhet har de i AA fått erfare at det går an å bryte onde sirkler. Et gammelt og livstruende livsprogram kan bli erstattet av noe nytt. Avhengigheten som trygghetskilde kan bli erstattet av noe som gir bekreftelse, og en erfaring av at jeg er godtatt slik jeg er og ikke slik jeg skulle ønske jeg var.

Dermed kan vi ut av knuste drømmebilder gjenoppbygge en ny identitet og en ny måte å leve på."

Det e' en bønn som gir møe krefter te å leve.

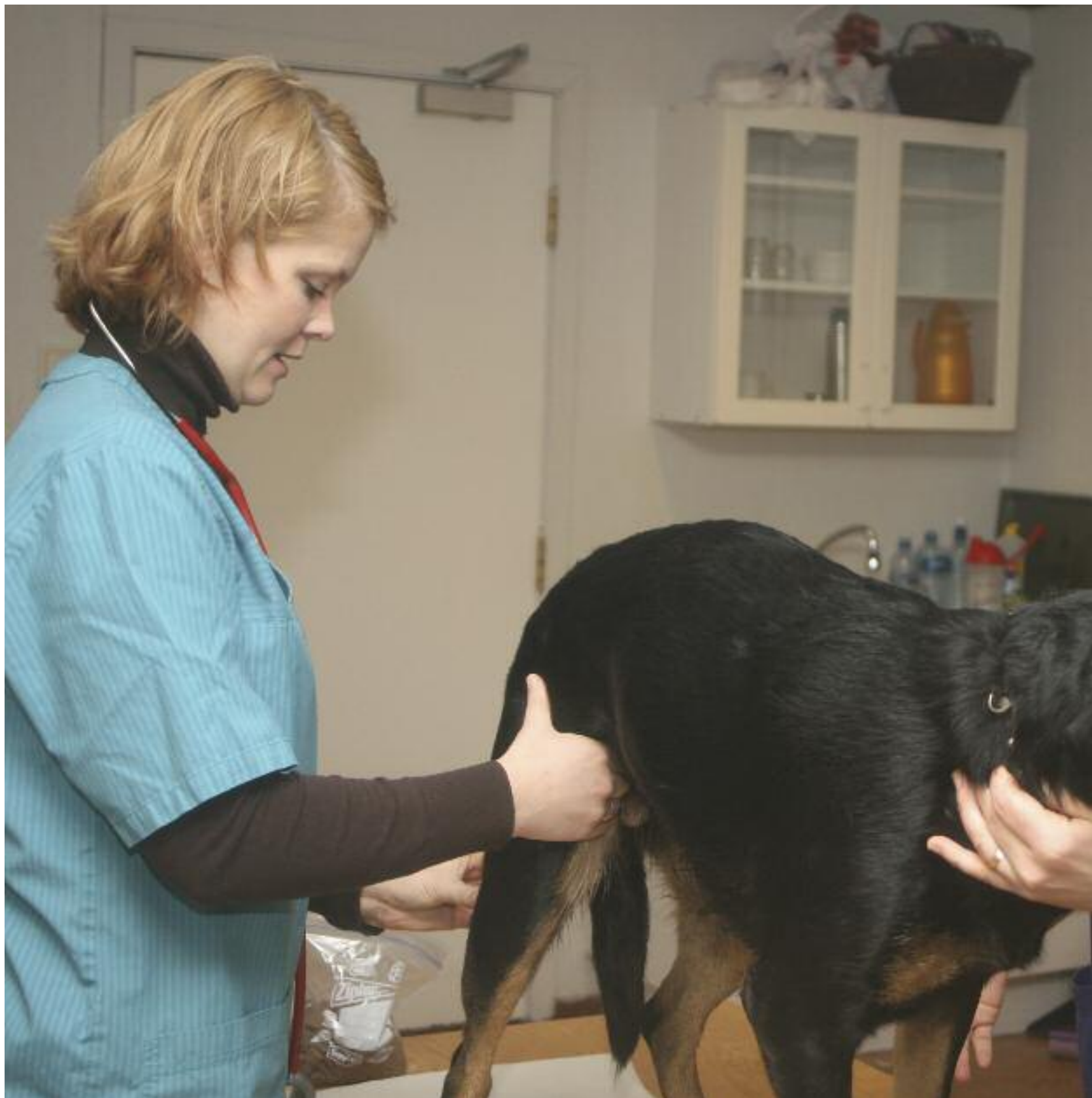

Forsetter - gode eller dårlige - lever eller dør med håpet.
Menneskets stuerkeste legenskap er evig å håpe.

HUNDE- OG KATTELIV HOS KLAR

Den 19. januar gikk den tredje årlige dyresjekken av stabelen, et samarbeid mellom Sørlandets Dyreklinikk og Gatemagasinet Klar. Tiltaket, eller Klar-dyrlegesjekken er en snakkis i miljøet det meste av året blant dyreeierne og resten av miljøet.

TEKST OG FOTO: **ODDMUND HARSVIK**

Veterinær Nina Solheim og dyresykepleier Anna må vel regnes blant de mest populære damene i dette miljøet. Eller som Egil, husfar til Chanty sier det:

-Sørlandets Dyreklinikk er nesten synonymt med navnene Nina og Anna i miljøet. Til og med Chanty reagerer med forventning når jeg forteller at snart skal vi ned til Nina. De to har ikke bare vunnet dyrenes hjerter, men også tilliten og vennskapet til oss i miljøet som har dyrene.

I år sjekket og behandlet veterinæren 16 hunder og katter, flest hunder. De sto på i ett strekk fra klokka 10.00 til klokka 15.00, kun avbrutt av en kort matpause.

-Det er en stri jobb, og denne tar dere på dere helt uten fortjeneste. Ikke en gang markedsverdien ved å profilere dere i media vil dere ha?

-Dette gjør vi fordi vi har glede av det. Vi har godt av å gjøre noe av ren omtanke, uten baktanker på at dette skaffer oss velvillighet, sier de to i en privat samtale etter at økta er slutt.

Jeg får bare håpe at de tilgir meg at jeg siterer dem på dette.

Nyheten om dette lavterskeltiltaket har spredd seg over landet via Facebook.

-Dette er noe av det mer originale jeg har sett på rusfeltet på en stund. Håper det dokumenteres. Lavterskel får ny mening, sier internasjonal sjef i Actis, Anders Ulstein (Actis er paralyorganisasjonen til organisasjoner som jobber med rusproblematikk) om samarbeidet til Klar og Sørlandets dyreklinikk.

Varm natt

Det hadde vært ei varm natt, med alle vinduer åpne og der stod Iversen grytidlig om morraen og urinerte ved en rosenbusk, da naboen ikke helt våken tittet over gjerdet og sa:

"Jasså, du har ligge på terassen din i natt?"

"Terasse?" sa Iversen halvvåken, "het ho det da? Syns ho sa Terese, jeg."

Gevinst

"Jaggu var jeg heldig au", fortalte Pedersen kameraten sin. "Da æ kom hjem på morrasia fant æ et par så godt som nye herresko under senga te kona og mæ".

"Å det kaller du å være heldig?" sa kameraten forundret.

"Ja, de passa akkurat!" sa Pedersen.

Gave

Gamle Hansen fylte store år og naboene samlet inn penger og gav ham en karaffel av fin krystall i presang.

Hansen sendte rundt takkekort til de mange givene. Der stod det:

Takk for oppmerksomheten og den fine tomflaska.

ARVID BERGSTØL

ARVID BERGSTØL

På villstrå

Peder hadde fått et større forretningsoppgjør og var havnet på storrangel i byen. Nattestid da han var på leting etter hotellet, møtte han en konstabel.

"Kan du si meg hvor den andre sida av gata er?" snøvlet Peder.

"Ja, det er jo der", svarte konstabelen og pekte over.

"Det var da merkelig", mumlet Peder, "for ei stund siden møtte jeg en kar der som sa at det var her."

ARVID BERGSTØL

Yrkesproblem

På tur i fjellet møtte Ingvaldsen en sauegjeter som hadde en ganske stor flokk med seg.

"Jaså, du passer sau", sa Ingvaldsen intelligent. "Hvor mange passer du?"

"Vet ikke", sa gjeteren "hver gang jeg begynner å telle så sovner jeg".

From: oddmund <oddmund@klar.as>
Date: Tue, 9 Oct 2007 12:46:16 +0200
To: 'Remi Andr  Oseid Thoresen' <remi@osigraf.no>
Subject: RE: Klar del 2

KLAR-OSIGRAF
OSIGRAF-07

Supert, fenomenalt. Du er flink, jeg er flink, og de fotograf og illustratør er flinke. En topp gjeng! Send best Klar Kristiansand ever. 7000
oddmund

Vi spiller med klar

 nsker dere en god vinter!

KLAR+OSIGRAF

KLAR KLAR
210 - 500

25mm
20mm
15mm
10mm

osigraf
STAV
KEND
AESTON
EGG&CO

Debattside: Vi oppfordrer leserne til å debattere, komme med meninger om Klar, om rus og om fattigdomsproblematikk. Eller andre ting som opptar deg.

HØR HER!

KLAR inviterte til fattigdomshøring i begynnelsen av februar. Det ble en lov og regel- reise i det ørkenlandskap som den kommunale forvaltningen befinner seg i. Det sosialpolitiske byråkratiet gjennomsyrrer alle de aktuelle etater så til de grader, at høringen vil bli stående som lite matnyttig. Matnyttig var det kun i den forstand at 30-40 offentlig ansatte kunne tilbringe arbeidsdagen borte fra sitt kontor og heller nyte deilige smørbrød og kringler som evig entusiastisk redaktør, Oddmund Harsvik vartet opp med.

Jeg vet ikke om han tok med seg restene av godsakene og oppsøkte sine bekjente, som han i bunn og grunn arrangerte denne høringen for. Det var i hvert fall få av dem tilstede i Batteriet Sør's lokaler denne dagen. Dessverre. Det ble en tam debatt, hvor lite nytt ble drøftet. Fordelingen på forsamlingen gjenspeiler faktisk hvordan virkeligheten er i hjelpeapparatet. Der er nå tjenestene så spesialiserte, at man som bruker må regne med å ha 10-15 forskjellige personer å forholde seg til. Ikke rart folk føler seg fremmedgjort i et system der selv de ansatte går seg vill, i jungelen av våre teoretiske rettigheter. Det til tross for at "alle kjenner alle" i dette landskapet. Denne avmaktsfølelsen syntes å prege de tilstedeværende også.

Hvorfor skal det være nødvendig med et så tungrodd byråkrati i vårt lille land? Vi står og roper fra det ene berget til det andre, uten å høre hverandre.

Dette må vi heller ha en høring om...!

Tonnie Lindeland

A-larm

Bruker og pårørende- org. innen rusfeltet

Vi støtter gatemagasinet Klar

HERRE & KLIPPEN

Kronprinsens gate 7B

Tlf. 38 02 12 56

Klar takker:

Kristiansand Kommune som har bidratt siden oppstart.

Vi takker også T5 i Arendal og Steg for steg i Grimstad for å ha tatt på seg distribusjonen av Gatemagasinet Klar i distriktet. Det gir målgruppene mulighet til å benytte seg av gatemagasinkonseptet også der. På samme måte takker vi Nav i Lyngdal og "Fyrtårnet" i Mandal.

Takk til Det Norske Totalavholdsselskap, DNT for at Gatemagasinet Klar, med Klar for musikk (KFM) får bruke Totalen som øvingslokale. Hver Lørdag og søndag spiller selgerne og andre fra miljøet.

Takk til Entra, som enda en gang fant å kunne gi en del av overskuddet til Gatemagasinet Klar. 20 000 kroner kommer veldig godt med.

Fylkesmannen for et bidrag på 100 000 kroner. En stor takk til andre små og store bedragsytere

SMS arkitekter for 20 000 kroner

Bedriftidrettslaget til Repstad Anlegg As for 10 000 kroner

Takk til Sparebank Pluss, Søgne som distribuerer gatemagasinet til selgerne i Søgne.

Takk til befolkningen som har synliggjort sin støtte til dette prosjektet.

Foreninger og lag som støtter oss gjennom frivillig hjelp og pengegaver.

Vi takker de som hittil har støttet oss gjennom "givertjenesten"

Det er også mulig å støtte oss gjennom å kjøpe Klar-effekter, kunst og bøker, enten gjennom nettbutikken www.klar.as eller direkte fra våre lokaler.

Alle som føler for å støtte oss økonomisk, kan sende et beløp til bankgiro:

Klar
Kronsprinsensgt 10
4610 Kristiansand

Kontonr. 3126 24 12604

Merk giroen med "Givertjeneste"

Neste nummer har temaet "Liv og død"
Les også på vår nettside www.klar.as

Fotograf av forsiden: Oddmund Harsvik
Baksidebilde: Oddmund Harsvik

Disse har bidratt til dette nummeret av Gatemagasinet Klar:

Oddmund Harsvik:
Leder av stiftelsen Klar. Administrativ leder, ansvarlig redaktør og journalist.
Tlf: 38028433, mobnr. 41127153, oddmund@klar.as, www.klar.as

Leif Strøm:
Nestleder stiftelsen Klar. Journalist, og medlem av redaksjonsstyret i KLAR Kristiansand.
Mobiltlf. 92650468, leif@klar.as

Arvid Bergstøl
Skribent og illustratør, medlem redaksjonsstyret. Mobiltlf. 928 69 479
arviddesign@hotmail.com

Tor Erik Schrøder
Fotograf, medlem redaksjonsstyret
Tor_erik@kengurufoto.com

Natalia B. Harsvik
Distribusjon, skribent, medlem redaksjonstyret; Mobiltelf: 90847774.
Natalia@klar.as

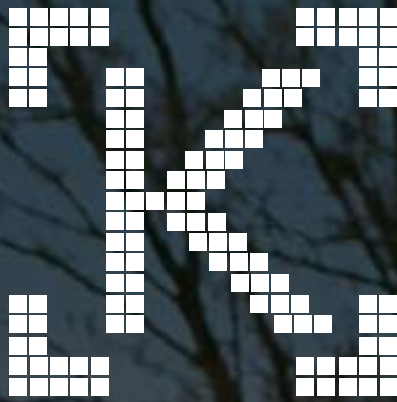
Osigraf Oslo
av Remi Thoresen
Trykkeri, Layout- og deskansvarlige

Andre bidragsytere:
Odd Volden
Nattmanet
Tonnie Lindeland
Line Holtskog

www.street-papers.org

KLAR Kristiansand er medlem av International Network of Street Papers (INSP)

GATEMAGASINET KLAR

Tilstedeværelse • Toleranse • Ydmykhet

Gatemagasinet KLAR koster 50,-
Selger beholder halvparten

Neste nummer har temaet "Liv og død"

